

Felsőoktatási LLL: Új kihívások és megoldások – A modellváltás és COVID Pandémia hatásai.

18. MELLearn Lifelong Learning Konferencia Absztrakt Kötet

18th Conference of MELLearn - Hungarian Universities' Lifelong Learning Network Collection of Abstracts

**MELLearn
2022**

www.mellearn.hu

18. Nemzeti és nemzetközi lifelong learning konferencia

Felsőoktatási LLL: Új kihívások és megoldások – A modellváltás és COVID Pandémia hatásai.

ISBN: 978-963-429-994-3

Absztraktok

Az absztrakt kötet felelős kiadója Dr. habil Németh Balázs, MELLearn ügyvezető, elnökségi tag
Szerkesztő: Csuka Dalma, MELLearn titkár
MELLearn Egyesület titkársága, Pécs – 2022[©]

- Magdalena Sitek (Alcide De Gasperi University of Euroregional Economy Józefów, PL): **Post-pandemic perspective for higher education – a case study of WSGE University Jozefow-Poland**
- Arne Carlsen (former Director of UNESCO Institute for Lifelong Learning): **University's role in developing an inclusive lifelong learning culture for all in post COVID-19 times**
- Kiss Ferenc – Vass Vilmos (METU): **Projekt-alapú tehetséggondozás a felsőoktatásban az egész életen át tartó tanulás támogatására / Project-based Talence-development in Higher Education in the Support of Lifelong Learning**
- Keczer Gabriella – Döbör András (SZTE): **A modellváltó egyetemek sajátosságai. Külföldi példák és szegedi lehetőségek. / Model Shift of Universities – Foreign Examples and Opportunities in Szeged**
- Szűts Zoltán (EKKE) – Molnár György (BME / SZE / OE): **A digitalizáció transzformációs hatásai a modellváltó felsőoktatásban- fókuszban a hálózati együttműködés és a digitális oktatási és munkaerőpiaci terek evolúciója / The transformational effects of digitalisation in model-changing higher education - focus on networking and the evolution of digital education and labour market spaces**

Szekció munka

A.) Tudástranszfer a felsőoktatás és a munkaerőpiac szegmensei között

- **Albrecht Zsófia, Király Zsuzsanna:** Összefüggések és párhuzamok a képzőművészet tükrében – pedagógus-továbbképzés a Magyar Nemzeti Galériában a 19. századi magyar irodalom és történelem tanításának újszerű lehetőségeiről
- **Szőke-Milinte Enikő:** Kommunikáció és élethosszig tartó tanulás
- **Erdei Gábor:** Változások? Új irányok? Vagy minden a régi? – a Debreceni Egyetem felnőttképzése
- **Kraiciné Szokoly Mária:** A pénzügyi kultúra fejlesztése – új irány az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésben
- **Schottner Krisztina, Takács József:** Ki kitől és mit tanul? A Milton Friedman Egyetem és a Budapest Airport együttműködésének sajátosságai
- **Györe Géza, Matlári Andrea, Kubinger-Pillmann Judit, Ollé János:** Felsőoktatási képzési programok fejlesztési lehetőségei online képzési platformok oktatási sajátosságai alapján
- **Balkányi Péter:** Tanulási adatok gyűjtése digitális tananyagokban
- **Kovács Tamás:** Digitális eszközök pandémia idején a szakképzésben
- **Bacsa-Bán Anetta:** „Oktatók a szakképzésben – oktatót a szakképzésbe!”
- **Sándorné Kriszt Éva:** A felnőttképzés és a munkaerőpiac kapcsolatainak változása a COVID pandémia hatására

B.) Felsőoktatási Lifelong Learning

- **Béres Judit:** Az irodalomterápia online paradigmaváltásának hatása az egyetemi biblioterapeuta képzés tartalmára
- **Csorba-Simon Eszter:** Nevelők nevelése - érzékenyítés irodalomterápiával a sérülékeny társadalmi csoportokkal foglalkozóknak
- **Egervári Dóra:** Interaktív tartalmak a blended learning szolgáltatásban
- **Fodorné Tóth Krisztina:** PTE DOT: jel a digitális tanulástámogatás térképén
- **Kovács Edina:** Végtelen lehetőségek, vagy korlátok közé szorítva: hogyan és mi alapján válasszunk oktatószoftvert?
- **Nagy Andor:** A rendkívüli események hatása a kulturális örökségünk fennmaradására

- **Varga Katalin:** Küszöb vagy ernyő? Az információs műveltség és a digitális írástudás fogalmának értelmezési keretei a felsőoktatásban
- **Várnagy Péter:** Nevelés, szemléletformálás fenntartható világunkért a Laudato si' kezdetű enciklika szellemiségében

C.) Minőség és multidiszciplinaritás az élethosszig tartó tanulásban – Mikrokredit/Badging alkalmazások, európai egyetemi szövetségek/kiválósági partnerségek

- **Bajusz Klára:** A digitális készségek változása időskorban
- **Berendi Carmel:** Introducing the pilot project „Be a Learning Citizen – science camp Budapest”. International learning community of students and young adults for innovative learning cities
- **Horváth Mariann:** Intenzív nyelvi kurzus a német nemzetiségi óvodapedagógus és tanító szakos hallgatóknak
- **Kocsis-Simon Ágnes:** Adult education developments through the running projects of the Educators Association (Pécs, Hungary)
- **Koltai Zsuzsa:** Interkulturális érzékenyítés a Pécsi Tudományegyetemen
- **Laki Ildikó:** Sajátosan tanulva – oktatási lehetőségek, speciális igények
- **Németh Balázs:** Quality in Adult Learning and Education. The Role and Impact of the Würzburg Adult Education Academy
- **Simon Krisztián:** A PTE online kurzusfejlesztési folyamata az EDUC európai egyetemi szövetségben
- **Soós Ákos, Kozma-Bognár Veronika, Berke József, Szomódi Zoltán:** Innovatív technológiák alkalmazásának oktatása az élethosszig tartó tanulás kontextusában
- **Szlamka Erzsébet:** Új trendek a tanúsításban

D.) Covid előtt – Covid után. Oktatás, foglalkoztathatóság – empiria, kutatások eredmények a COVID tükrében

- **Bodnár Éva, Sass Judit, Vinczéné Fekete Lídia:** Tanári jóllét és megküzdési stratégiák a felsőoktatásban a pandémia alatt és után
- **Csillik Olga, Daruka Magdolna:** „COVID-generáció” tanulási vesztesége a felsőoktatásban – hogyan tovább?
- **Kolacsek Sándor:** Koronavírus járvány utáni "digitális" oktatás
- **Sebestyén Lilla, Dósa Katalin, Fekete Imre, Fúzi Beatrix, Kóris Rita, Tóth Katalin:** A BGE hallgatók tanulástámogatási igényeinek változása a Covid-19 után: Négy félév kérdőíves tapasztalatai a BGE-n
- **Czapné dr. Makó Zita, Nyitrai Tímea Laura, Homoki Erika:** Online oktatási tapasztalatok az EKKE néhány szakján
- **Cserné Adermann Gizella:** Doktori témavezetés a covid előtt, alatt és után
- **Koltai Zoltán:** Belső nyelvi képzés Covid előtti és Covid utáni tapasztalatai a Pécsi Tudományegyetemen
- **Király Brigitta:** A pandémia hatásai a hazai szakképzésben
- **Budai Gábor:** A műszaki középfokú oktatás módszertani lehetőségei – a COVID tükrében
- **Jankó Tamás:** A felnőttképzési trendek változásai-2020-2022

E.) A digitális paradigmaváltás a felsőoktatás pedagógiai gyakorlatában – digitális elméleti keretmodellek és empirikus jógyakorlatok

- **Balázs Brigitta, Molnár György, Bátoriné Zaja Éva:** Megfigyelések végzése a különböző elektronikus tanulási környezetekben, saját mérőeszköz kialakításának módszerei.
- **Benkei-Kovács Balázs:** A digitális kompetenciákat mérő PIX rendszere újításai és módszertana Franciaországban
- **Dringó-Horváth Ida, T. Nagy Judit, Chogyelkáné Babócsy Ildikó, Juhász Gergely:** A digitális paradigmaváltás alapja: reflektált oktatásinformatikai kompetenciafejlesztés
- **Molnár György, Orosz Beáta:** Oktatásszervezési és munkaerőpiaci kihívások a szakképzésben
- **Fodor Andrea, Pintér András:** A Hallássérült hallgatók helyzete a Pandémia idején – tapasztalatok a VUCA hatására kialakult tanulási módszerekről és szokásokról
- **Jávorffy-Lázok Alexandra, Köpeczi-Bócz Tamás:** Kooperatív tanulás Moodle támogatással
- **Kocsis Mihály:** A programozott oktatás hazai tapasztalatainak esélyei a digitális oktatás gyakorlatában

- **Kövecsesné Gósi Viktória:** Tudatos tanulás - A tanulásmódszertan szerepe a Lifelong Learning során
- **Mészáros Attila:** Riemann-Thomann személyiség dimenziók pedagógiai rendszer alkalmazása a felsőoktatásban
- **Dominek Dalma Lilla, Barnucz Nóra:** A digitális pedagógia során alkalmazott flow mérés jelentősége

F.) Hallgatói, doktorandusz szekció – a jövő kihívásai

Szekció-elnök: *Nyíri József (MILTON)*

- **Schaffer Rita:** Elsajátítási motiváció, az elsajátítási öröm motívumának megjelenése a hangszeres zeneoktatásban
- **Győri Krisztina:** Feltáró kutatás a felsőoktatási hallgatók virtuális társadalmi tőkájének vizsgálatára
- **Kocsó Edina:** Digitális műhelymunka a hallgatói sikeresség felé a szakmaipedagógus-képzésben
- **Habos Dorottya:** A „hibrid” oktatás felé – online és offline pedagógiai kommunikáció
- **Lantos Tünde:** Az informális tanulás útján szerzett tudás a pedagógus munkájában
- **Cserné Pekkel Márta:** Pedagógusok a komprehenzív iskolában
- **Csikósné Maczó Edit:** A kapunyitási pánik jelenségének vizsgálata egyetemista fiatalok körében
- **Miháldinecz Edit:** Az EU Tanácsának állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030). A kihívások, amelyekkel szemben állunk
- **Nyíri-Nagy József:** Surviving in class - The social status of LGBTQI teenagers in peer communities
- **Bognár Mária:** Hogyan befolyásolja a törvénykezés a felnőttképzők működését?
- **Lantai Nikolett:** Útban a tanuló városok felé

Döbör András, Keczer Gabriella: A modellváltó egyetemek sajátosságai - külföldi példák és szegedi lehetőségek

Előadásunkban a felsőoktatási modellváltás négy aspektusával, az állam és az egyetemek viszonyának módosulásával, az intézmények belső irányításának átalakulásával, az irányításban résztvevő szereplők körének bővülésével és az intézmények jogi státuszának megváltozásával foglalkozunk. Bemutatjuk a nyugat-európai tendenciákat a fenti területeken, kitérünk az állami egyetemek alapítványi intézményekké történő átalakulására Portugáliában és Finnországban. Egy konkrét példán bemutatjuk az új magyar modellben létrejött fenntartói, illetve egyetemi belső irányítási rendszerek, döntéshozatali mechanizmusok, vezetői szerepek, és irányító testületeket viszonyban bekövetkezett főbb változásokat. Elemezzük az ezekből adódó lehetőségeket és veszélyeket az egyetemi autonómia, a stratégiai-szervezeti célok elérése és a mindennapi működés vonatkozásában, kiemelten az oktatásra, felnőttképzésre és az egyetem harmadik missziójából eredeztethető regionális tudásmegosztási feladatokra fókuszálva.

Model Shift of Universities – Foreign Examples and Opportunities in Szeged

Four aspects of the model shift in higher education are discussed, namely, the modification of the state-university relationship, the internal governance of the institutions, the participating actors and the legal status of the HEIs. Respective Western European tendencies are presented, including the transformation of state-run universities into foundational institutions in Portugal and Finland. Based on a specific example we present the new Hungarian model and its impact on steering, governance, decision making, executive roles and bodies. Opportunities and threats are analyzed regarding university autonomy, strategic goals and daily operation, with an emphasis on education, adult education and regional knowledge distribution originating from the third mission of universities.

Szűts Zoltán, Molnár György: A digitalizáció transzformációs hatásai a modellváltó felsőoktatásban – fókuszban a hálózati együttműködés és a digitális oktatási és munkaerőpiaci terek evolúciója

A digitalizáció jelensége mint egyik legjelentősebb globális folyamatunk a napjaink életvitelét nagy mértékben formálja, alakítja. A folyamatos technológiai forradalmak sora egyre markánsabban reprezentálja a globalizációs folyamatok intenzív leképezését, amely az oktatási rendszerek számos területén is megjelenik. Ennek egyik következményeként érzékelhető a felsőoktatásban megjelenő harmadik missziós küldetés, mely az ipari kapcsolatokra, kutatásra épülő oktatási, szolgáltatási jellegű megoldásokat részesíti előnyben. A hagyományos megoldások mellett a kooperáló, kollaboráló és konkrét életszerű példákon keresztül történő együttműködő tanulási formák bizonyulnak egyre inkább hatékonyabbá. Ezek erőssége a hálózatalapú, konnektivista tanuláselméleti jegyekre (Siemens, 2005) épülve tud leginkább érvényesülni a napjainkban felnövekvő generációk körében. E folyamatok hatása nemcsak a 20., hanem a 21. században is érezhető, és a folyamat nem állt meg, így a tanítási-tanulási folyamatban is jelentős paradigmaváltások érzékelhetők és empirikus úton is kimutathatók (Benedek, 2020). A tanulásszervezés és a kompetenciafejlesztés ilyen modern modelljei a technológia, gyakorlat, környezet kontextus (TPACK) modell és a SAMR modell.

A mai digitális oktatás jelenségeinek lényege, hogy az új tanulási forma digitális platformon jön létre, illetve a digitális platformon létezik. Az Internet adta hálózati lehetőségek pedig felgyorsítják a résztevékenységek terjedését, megváltoztatva az oktatási folyamat bizonyos sajátosságait. Sok szakmai tanulmány rámutatott arra, hogy a digitalizáció forradalma jelentős hatással lesz a munkaerőpiacra, miközben azt is hangsúlyozzák, hogy ez a hatás differenciált módon jelentkezik majd. Azaz szakmai ágazatonként eltérő lesz a digitalizáció hatása, valamint a kialakuló új munkahelyek sokféle formában fognak megjelenni. A digitalizáció hatásait makrogazdasági hatások szövik át,

amelynek tétje a munkaerőpiacok, a bérek, a társadalmi egyenlőtlenségek alakulásából fakadóan, az újonnan létrehozott, megváltozott vagy "eltolódott" munkahelyek minősége. E globális jelenség hatásait az oktatás különböző szinterein és jelleggel több hazai kutató is jelezte már munkáiban (Molnár, 2018; Szűts, 2020; Orosz, 2021).

Előadásunkban ismertetjük a digitalizációs folyamatok jellemzőit, hatását az oktatási, társadalmi, munkaerőpiaci szegmensekre, ezzel együtt néhány kiemelt konkrét példákon keresztül utalunk néhány oktatásszervezési, tanítási, tanulási kihívásra, amely jelentős mértékben formálhatja a jövőbeli munkaerőpiaci tendenciák alakulását.

As one of the most significant global processes, digitalisation is shaping the way we live today. A series of ongoing technological revolutions is increasingly representative of the intensive mapping of globalisation processes, which is also reflected in many areas of education systems. One of the consequences of this is the emergence of a third mission in higher education, which favours educational and service-based solutions based on industrial links and research. Cooperative and collaborative forms of learning through concrete real-life examples are proving increasingly effective alongside traditional approaches. The strength of these, based on network-based, connectionist learning theories (Siemens, 2005), is most relevant for today's growing generations. The impact of these processes can be felt not only in the 20th century, but also in the 21st century, and the process has not stopped, so that significant paradigm shifts in the teaching-learning process can be perceived and empirically demonstrated (Benedek, 2020). Such modern models of learning organization and competence development are the Technology, Practice, Environment Context (TPACK) model and the SAMR model.

The essence of the digital education phenomenon today is that the new learning is created and exists on a digital platform. And the networking opportunities provided by the Internet accelerate the spread of sub-activities, changing some of the characteristics of the educational process. Many professional studies have pointed out that the digital revolution will have a significant impact on the labour market, while stressing that this impact will be differentiated. In other words, the impact of digitalisation will vary from one professional sector to another and the new jobs that will be created will take many different forms. The effects of digitisation will be interwoven with macroeconomic effects, with the stakes being the quality of the jobs created, changed or 'shifted', as a result of the evolution of labour markets, wages, social inequalities. The impact of this global phenomenon on the different aspects and nature of education has been highlighted by several national researchers (Molnár, 2018; Szűts, 2020; Orosz, 2021).

In our presentation, we will describe the characteristics of digitalisation processes and their impact on educational, social and labour market segments, and at the same time, we will refer to some specific examples of some challenges in education organisation, teaching and learning, which may significantly shape future labour market trends.

Albrecht Zsófia, Király Zsuzsanna: Összefüggések és párhuzamok a képzőművészet tükrében – pedagógus-továbbképzés a Magyar Nemzeti Galériában a 19. századi magyar irodalom és történelem tanításának újszerű lehetőségeiről

Az AMASS nemzetközi Horizon2020 kutatás egyik programját partnerintézményként a Magyar Nemzeti Galéria valósította meg. A múzeum projektje a fővárosi és vidéki középfokú oktatási intézmények számára fejlesztett olyan múzeumpedagógiai foglalkozásokat, amelyek hatékonyak lehetnek a társadalmi különbségekből is adódó hátrányos helyzet leküzdésére, és adaptálhatóak más múzeumok számára is. A program részeként 30 órás akkreditált tanártovábbképzés is indult azzal az elsődleges célkitűzéssel, hogy a pedagógusok elméleti és gyakorlati fogódzókat kapjanak a képzőművészeti alkotások és a tananyag összekötéséhez, iskolai környezetben. A tanárképzés egyes moduljai elsősorban a múzeum 19. századi állandó gyűjteményére épültek, folyamatos kapcsolódással a magyar nyelv és irodalom, valamint a történelem tárgyak tantervi elvárásaihoz.

A továbbképzésre idén másodszorra került sor: most az előző évben szerzett tapasztalatokat beépítve egy átgondoltabb, komplexebb képzést valósítottunk meg. A 30 órás képzés legnagyobb része online formában zajlott, ami lehetővé tette, hogy a fővárostól távolabb élő, sőt külföldi pedagógusok is részt vehessenek a programban. Emellett az online forma arra is alkalmas volt, hogy a pedagógusok megismerhessék a gyűjtemény digitalizált részeit (virtuális kiállítások, 3D-s műtárgyak), és módszereket kaphassanak ezeknek a közoktatásban való hasznosításához. A digitális kulturális örökségi tartalmak segítségével az oktatási intézmények folyamatosan újrahasznosíthatják a múzeumokban felhalmozott tárgy- és tudásanyagot, így a múzeumok képesek forrást biztosítani a közoktatás és az élethosszig tartó tanulás számára (Bánki–Ruttkay, 2020). A záróalkalom élőben, a Nemzeti Galériában zajlott. A kiállítótérben, valamint a műhelyben bemutatott módszerek és feladatok arra a gondolatra épültek, hogy a tanulási módszerek és az emlékezés minősége összefügg: minél inkább élményalapú (mozgásos, több érzékszervet is bekapcsoló) és aktív részvételt követelő (tanulási) folyamat, annál hatékonyabban emlékezünk a kapott információkra (Hooper-Greenhill, 2004).

A tanártovábbképzés online és jelenléti moduljait fénykép-, valamint videofelvételek készítésével rögzítettük, az egyes alkalmakat kérdőívek kitöltése zárta. A továbbképzés fejlesztését és értékelését a résztvevőkkel folytatott konstruktív beszélgetés segítette.

A projekt az „Acting On The Margins: Arts As Social Sculpture” című nemzetközi Horizon2020 kutatás (H2020-Sc6-Transformations-2019) keretén belül valósult meg.

Irodalom:

Bánki, Zs; Ruttkay, Zs. (2020). Digitális gyűjtemények oktatási hasznosítása. In Pacsika, M. (szerk.): Digitális múzeumi tartalmak a köznevelés szolgálatában. Múzeumi iránytű 24. (pp. 78-95). Szentendre, Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ.

Hooper-Greenhill, E. (2004). Museums and their visitors. Routledge.

Kárpáti, A. (2009). Tanulásemelvények és múzeumi tanulás. In Vásárhelyi, T., Kárpáti, A. (szerk.): A múzeumi tanulás kézikönyve. Továbbképző tanfolyami jegyzet (pp. 75-80). Magyar Természettudományi Múzeum, ELTE TTK Multimédiapedagógiai és Információtechnológiai Központ.

.....

Szőke-Milinte Enikő: Kommunikáció és élethosszig tartó tanulás

A kommunikációs kompetencia szerepe az iskolai és az élethosszig tartó tanulásban a kommunikáció két alapvető funkciójával magyarázható. Az egyik kommunikációs funkció a pszichikus reprezentációk és a nyelvi reprezentációk szinkronicitásában, a kognitív komplexitás és a nyelvi komplexitás kölcsönösségében rejlik. A nyelvi és kommunikációs fejlesztés során lehetőség van arra, hogy a kognitív tartalmak és a kognitív műveletek működtetésével kognitív fejlődést, tanulást valósítsunk meg. A másik kommunikációs funkció, nevezetesen a kapcsolatépítés, olyan közös jelentésalkotásokat tesz lehetővé, melyben létrejön az együttműködés tartalmi és szerkezeti kerete a kommunikációban résztvevők között. Az élethosszig tartó tanulás ilyen módon a jelentésalkotásért folytatott együttműködést és a kognitív fejlődésért végzett kommunikációs fejlesztést jelenti. Az előadás áttekinti azokat a felsőoktatásban kínáló kommunikációs fejlesztési módszereket, amelyek hozzájárulnak az élethosszig tartó tanulás megalapozásához.

Erdei Gábor: Változások? Új irányok? Vagy minden a régi? – a Debreceni Egyetem felnőttképzése

2010 óta a hazai oktatás minden szektorában jelentős változások történtek. A felnőttképzés az oktatásnak az az ágazata, amelyre ez az állítás különösképpen igaz. A felnőttképzést egyik befogadó, illetve megvalósító intézménye a felsőoktatás, amely létrehozta a fogalmat: felsőoktatási felnőttképzés.

Önmagában érdekes, miért van szüksége a felsőoktatásnak felnőttképzési programok megvalósítására, hiszen nem az elsődleges célcsoport és tevékenység jelenik meg itt. Mégis, a hazai felsőoktatásban évtizedek óta jelen van ez a tevékenység, még ha intézményeként és az adott intézmények szervezeti egységei között is jelentős eltérések mutatkoznak.

Jelen, online kérdőívvel megvalósuló, kutatás a Debreceni Egyetem azon 19 egységét vizsgálta, amelyek felnőttképzési tevékenységet folytatnak. A kutatás az elmúlt 5 évben bekövetkezett legfontosabb változásokat mérte fel, valamint érintett a mindennapok tevékenységinek sajátosságait. A kutatás zárásaként jövőre irányuló kérdésekre kaptunk válaszokat.

Kraiciné Szokoly Mária: A pénzügyi kultúra fejlesztése – új irány az iskolarendszeren kívüli felnőttképzésben

A XXI. században - számos demográfiai és gazdasági ok miatt - felértékelődött a lakosság pénzügyi kultúrájának, pénzügyi tudatosságának fontossága. Ennek igénye nemcsak az egyén szintjén fogalmazódik meg, hanem társadalmi szinten is fontos kérdés, mert a lakosság átgondolt befektetései, hitelei befolyásolják az ország gazdaságpolitikai lehetőségeit, a fenntartható növekedést. A munkaerőpiaci fluktuáció megelőzésének is fontos eszköze lehet, ha a munkavállalók jövedelmükkel tudatosan gazdálkodnak és ezáltal elégedettek pénzügyi helyzetükkel. Ez az oka, hogy az európai országok már régóta nagy hangsúlyt fektetnek a fiatalok és a felnőttek pénzügyi kultúrájának fejlesztésére iskolarendszeren belül és kívül.

Az előadás bemutatja az OTP Fáy András Alapítvány Oktatási Központ által kidolgozott Pénzügyi Alapkezelési Program kísérleti bevezetése kapcsán lefolytatott 2021-2022. évi pilot program vizsgálati eredményeit, a képzési program fogadtatását és megvalósíthatóság kérdéseit. A célcsoport három szakképző iskola fiatal és fiatal felnőtt tanulói voltak, akiknek körében a program – a karrier elképzelések mentén - a pénzügyi tudatosság alapjainak integrálását célozta. A pilot projekt vizsgálata igazolta, hogy célcsoport pénzügyi kultúrája, valamint a téma iránti érdeklődése, tanulási motivációja alacsony szintű, a program megvalósítása tehát tudatos andragógiai módszertani fejlesztést igényel.

Schottner Krisztina, Takács József: Ki kitől és mit tanul? A Milton Friedman Egyetem és a Budapest Airport együttműködésének sajátosságai

Előadásunkban a MILTON és a Budapest Airport közötti tudástranszfer alakulását, fejlődési folyamatát mutatjuk be. A klasszikus tudástranszfer (hallgatók képzése, gyakornoki tevékenység...) mellett azt vizsgáljuk, hogy a repülőtér üzemeltetője és az egyetem között milyen egyéb formákban valósulhat meg a tudás és a tapasztalatok átadása.

A legfontosabb kérdés, hogy ki kitől és mit tanul?

A kérdésre megítélésünk szerint az adekvát válasz, hogy a kölcsönösség, a kétirányú tudástranszfer létrehozása teremthet win-win szituációt. A tudástranszfer akkor a legeredményesebb, ha mindkét intézmény beépíti a tapasztalatokat és a tanultakat a működési folyamataikba is. Ez a folyamat elősegítheti, hogy a felsőoktatási intézmények jelentős mértékben növeljék szerepüket a tudásháromszögben és a harmadik missziós tevékenységük területén.

Előadásunk bemutatja, hogy egy projekt során kidolgozott kész, „konzerv” tréning elindításától miként jutottunk el a testreszabott képzésekig, illetve a szervezetfejlesztési tanácsadásig. Miként vált a tudástranszfer egy kezdetben egyirányú folyamatból kétirányú, összetett folyamattá. És végül arra kerestük a választ, hogy mi motivál egy felsőoktatási intézményt és egy nagyvállalatot egy ilyen típusú tudásátadási folyamat fenntartására, fejlesztésére.

Györe Géza, Matlári Andrea, Kubinger-Pillmann Judit, Ollé János: Felsőoktatási képzési programok fejlesztési lehetőségei online képzési platformok oktatási sajátosságai alapján

A felsőoktatásban jelenleg működő hagyományos képzési programok és az online elérhető fizetős képzések közötti különbségek egyre inkább kihívások elé állítják a hazai felsőoktatást is. Az egyetemeken viszonylag ritkák a távoktatási jellegű képzések és nagyon lassan növekszik a nappali és levelező tagozatú képzés online tanulási környezetekkel és digitális tananyagokkal történő támogatása. A távoktatással kapcsolatos tévképzetek a hallgatók és az oktatók körében még a poszt-covid időszakban is nagyon erősek. Ezzel szemben különböző tematikus portálok (pl. coursera, linkedin learning, edx) olyan kurzusokat kínálnak, amelyek tartalma rugalmasan igazodik a munkaerőpiac elvárásaihoz. Az alapszakos és mesterszakos képzésekhez képest lényegesen rövidebbek, ár / érték arányban kiválóak, egyetemi oktatási naptártól függetlenül bármikor teljesíthetők. Minőségi tananyagokat biztosító online képzések, amelyek formális diplomát nem adnak, de a munkaerőpiacon azonnal hasznosítható ismereteket igen. A hagyományos egyetemi képzési kultúra és a munkaerőpiaci elvárások közötti szorosabb kapcsolat megoldása a duális képzések mellett a mikrotanúsítványok bevezetése lesz.

Feltáró jellegű kutatásunkban felsőoktatási intézmény nappali, levelező és távoktatási tagozatán tanuló hallgatókat kérdeztünk a formális és az intézményen kívüli tanulási tapasztalataikról. A kutatás alapkérdése, hogy az egyetemi hallgatók mit gondolnak arról, ha az egyetemi oktatási kultúra megváltozna a piaci online képzések irányába? Kutatási kérdéseink fókuszpontjai: a képzésüket támogató online tanulási környezet jellege, a képzési program tantárgyi rendszere, a képzés oktatásszervezése és tanulmányi rendje, a kurzusok belső struktúrája, a kurzusfeladatok egymásra épülése, a tanulási teljesítményük értékelése, a kurzusok teljesítésével kapcsolatos időgazdálkodás, a képzés során a soft skilllek tudatos fejlesztése, kompetenciafejlődésük mérése, online tanúsítványok valódi munkaerőpiaci értéke.

A kutatás eredményei alapján megállapíthatjuk, hogy a különböző tagozaton tanuló hallgatók között nincs jelentős különbség. Az egyetemen kívüli képzésekkel kapcsolatos tájékozottságuk és tapasztalatuk nagyon eltérő, de alapvetően nyitottak minden olyan átvett jó gyakorlatra és megoldásra, ami a felsőoktatási képzési programjukat értékesebbé teszi.

Balkányi Péter: Tanulási adatok gyűjtése digitális tananyagokban

Az előadás betekintést kíván nyújtani a tanulási adatok gyűjtésének gyakorlatába a digitális tananyagok esetében. Az e-learning egyik régi, de még be nem teljesített, egyik nagy ígérete az adatalapú képzések széleskörű elterjedése. Ennek egy szeletét vizsgálva az előadás kitér az alapfogalmak (Learning Record Store, xAPI stb.), standardok és elméleti lehetőségek bemutatására, továbbá gyakorlati ismereteket nyújt a digitális tananyagfejlesztő eszközök adatgyűjtési lehetőségeiről.

Kovács Tamás: Digitális eszközök pandémia idején a szakképzésben

E kvantitatív kutatásnak lényege a szisztematikusan gyűjtött adatok feldolgozása. Kulcsfontosságú kutatási kérdés: „Nyitottak-e – és milyen mértékben, milyen tartalmi elemekkel – a célcsoport tagjai a szakképzésben hasznosítani egy online, digitális szakképzési tudást és módszertant?” A felmérés 2 hipotézise, hogy (H1) „A szakképzésben résztvevők folyamatos fejlesztést és támogatást éreznek a digitális – online oktatás témáiban.” (H2) „A szakképzésben dolgozó célcsoport tagjai nyitottak a munkájukat megkönnyítő online, digitális szakképzési ismeretek és módszertan használatára”.

A kutatás azt vizsgálja, hogy a pedagógusok mennyire felkészültek a digitális oktatásra, milyen helyzetet teremtett számukra a SARS-CoV-19 világjárvány hatására bevezetett online oktatás – és mennyire rendelkeznek digitális eszközökkel, rugalmasak-e használatuk? Van egy online tananyagbázisuk, amelyet hasznosnak találnak? Ismernek több olyan weboldalt, amelyek hasznosak lehetnek a munkájuk során? Használnak tudásmegosztó tereket?

Bacsa-Bán Anetta: „Oktatók a szakképzésben – oktatót a szakképzésbe!”

Az elmúlt néhány évben a magyar szakképzés alapjaiban változott meg, amelyet nemcsak a jogszabályok, törvények és rendelkezések mentén érzékelhetünk, hanem annak a szakképzési rendszer egészére gyakorolt hatásában is. A szakképzés, gazdaság és munkaerőpiac felé való erőteljes elmozdulása, szerkezeti átalakulása, irányítása megmutatkozik a szakképzés intézményrendszerében, szervezeteiben, a szakképzés duális jellegének megerősödésben, a szakmák átalakulásában. Mindezek mellett a szakképzési rendszer tanulóira gyakorolt hatása is jelentős, s ez erőteljesen kihat a szakképzésben oktató pedagógusokra, akik a 2019-es szakképzési törvény nyomán már nem kell, hogy pedagógus végzettséggel rendelkezzenek. Pedig a szakképzés, s a benne tanulók nemcsak a szakmai tudás szükségességét, hanem a pedagógiai tudást, jártasságot és kompetenciákat is erőteljesen megkívánják. Hiszen problémáik, kihívásaik számtalan esetben csak pedagógusokkal kezelhetők eredményesen. A szakmai pedagógusok létszámának alakulása (hiányuk, elöregedésük), képzési nehézségeik a jelenkor problémája, de a jövő szakképzettjeit meghatározó kérdések. Legyen szó akár a szakmák presztízsének csökkenéséről, vagy akár a szakmai képzés helyett más karrierutak választásáról, azaz a szakmai szocializációról.

S míg a Szakképzés 4.0. stratégia szerint: „A magyar gazdaság versenyképességének egyik kulcsa a minőségi szakemberképzés.” Addig azt is állíthatjuk, hogy a szakképzés egyik kulcsa a szakmaipedagógus-képzés.

Sándorné Kriszt Éva: A felnőttképzés és a munkaerőpiac kapcsolatainak változása a COVID pandémia hatására

Bevezetőként a munkaerőpiaci helyzet változásáról és annak fogalmi rendszeréről a statisztikai számbavételi kérdésekről szólnunk. Bizonyos fogalmak tisztázása a pontos elemzésekhez megkerülhetetlen, mint pl. a munkanélküliség, a foglalkoztatottság, munkanélküliségi és foglalkoztatottsági ráta stb.

Ezt követően a kerekasztal beszélgetés tapasztalatainak összefoglalásáról lesz szó az alábbi kérdéscsoportokra fókuszálva:

1. Milyen új igényeket hívott életre a munkavállalókkal szemben a COVID járvány okozta megváltozott foglalkoztatás (home office, digitalizáció stb.). Ezek kielégítésében milyen szerepe lehet a felnőttképzésnek és a felsőoktatásnak?

2. Milyen lenne az ideális munkamegosztás az életen át tartó tanulás/tanítás folyamatában a felnőttképzési intézmények és a felsőoktatási intézmények között?

3 A tudás számít, vagy a végzettség? Hogyan mérhető a munkavállalók szakmai alkalmassága a munkaerőpiacon?

4. A munkaerőpiac mennyire különbözteti meg a szakirányú továbbképzést, a mesterképzést, esetleg egy rövidebb idejű, vagy külföldi mesterképzést, illetve a duális képzést?

A témák tárgyalása az interjúk mellett a Központi Statisztikai Hivatal adatközlésére és szakirodalmi háttérre épül. Következtetések a felnőttképzés és a felsőoktatás kapcsolatára és a felsőoktatási intézmények lehetőségeire és feladataira koncentráltan kerülnek megfogalmazásra.

Kulcsszavak: felnőttképzés, munkaerőpiac, statisztikai számbavétel, pandémia, felsőoktatás, egyéni és intézményi alkalmazkodó képesség.

Béres Judit: Az irodalomterápia online paradigmaváltásának hatása az egyetemi biblioterapeuta képzés tartalmára

Az előadás célja, hogy általános áttekintést adjon a járvány időszakának a Pécsi Tudományegyetem biblioterápia posztgraduális képzésének tartalmára gyakorolt hatásairól.

A járványhelyzet adta lehetőségek a képzésüket 2021-ben befejező biblioterapeuta hallgatók életében váltak hangsúlyossá, hiszen ők online fejezték be a 100 órás önismereti sajátélmény moduljukat, ezzel párhuzamosan online végezték az irodalomterápiás helyzetgyakorlatukat és online tartották a kötelező szakmai gyakorlatukat is, mely során önálló szervezésű biblioterápiás csoportot kellett tartaniuk. Vagyis a képződő hallgatók megtanulták az online és az offline biblioterápiás csoportvezetést is, és ma már párhuzamosan gyakorolják, amire korábban soha nem volt példa.

Ez a kettős munkamódszer beépült a jelenlegi hallgatók képzésébe, így most már természetesen, hogy mind a jelenléti, mind az online biblioterápiát tanulják, ami az irodalomterápia módszerének hatékonysága és elterjedése szempontjából is előnyös.

Csorba-Simon Eszter: Nevelők nevelése - érzékenyítés irodalomterápiával a sérülékeny társadalmi csoportokkal foglalkozóknak

2022. áprilisában lehetőségem nyílt egy Erasmus+ rendezvény keretén belül bemutató foglalkozásokat tartani reintegrációs tiszteknek és pártfogóknak. A szakmai rendezvény célja az volt, hogy felhívja a figyelmet a művészetterápiák fontosságára a fogvatartottak reintegrációjában. Ugyanakkor fontosnak tartom a fogvatartottakkal foglalkozó szakemberek érzékenyítését és bevonását is a művészetterápiás programokba. Előadásomban szeretnék rávilágítani arra, miért kulcsfontosságú a segítő emberek bevonása a csoportterápiás munkákba.

Egervári Dóra: Interaktív tartalmak a blended learning szolgálatában

A H5P interaktív multimédiás tartalmak szerkesztését, illetve publikációját elősegítő webes szoftver, továbbá LMS-eken és egyéb platformokon belüli tartalomfejlesztést szolgáló bővítmény. Segítségével szerkeszthetünk interaktív videókat, prezentációkat, tanulási útvonalakat, folyamatábrákat, gyakorlójátékokat, és számos más tartalmat, illetve interaktív tanulási tevékenységet. A szoftver fő használati módja a bővítményből, a saját LMS-ünkben (pl. Moodle) való szerkesztés és publikálás. A Moodle LMS jelenleg több H5P interaktív tartalomtípus megjelenítését, szerkesztését is támogatja. Ezekkel a lehetőségekkel módunk van beágyazni a Moodle kurzusunkba például interaktív képet vagy könyvet, képsorozatot, kollázsokat, hang- és videotartalmakat, valamint tanulókártyákat, kvízeket, tesztsorokat. Ezekkel a lehetőségekkel számos ponton alakíthatjuk, fejleszthetjük, színesíthetjük, gazdagíthatjuk a kurzusunk tartalmát. Az előadás célja, hogy deskriptív módon bemutassa a Moodle-ben elérhető legújabb interaktív tartalomtípusokat, valamint azok felhasználási lehetőségeit és a jógyakorlatokat.

Fodorné Tóth Krisztina: PTE DOT: jel a digitális tanulástámogatás térképén

A Pécsi Tudományegyetem 2020 végén digitális oktatás- és tanulástámogató munkacsoportot állított fel arra, hogy támogassa az oktatókat és a hallgatókat az új kihívásoknak való megfelelésben, illetve hogy felépítse, koordinálja és segítse az egyetemi szintű elektronikus oktatás és tanulás folyamatát. 2022-ben ez a DOT, a Digitális Oktatás- és Tanulástámogató Központ, 7 munkatárssal, rendszeres képzők képzése programokkal, kutatásokkal, oktatóanyagokkal és egy tudástárként üzemelő saját honlappal. Az előadás a központ tevékenységét és eddigi eredményeit mutatja be, kitérve a támogatási koncepcióra, a képzések tanulságaira, a visszajelzésekre és a munkafolyamatokra. A központ mindenekelőtt a kurzustervezés és -fejlesztés terén nyújt gyakorlati segítséget, beleértve a hagyományos egyetemi kurzusszervezéstől eltérő gyakorlatokat is. Ennek részeként foglalkozik a műszaki alapokkal, a pedagógiai ismeretekkel, módszertani gyakorlatokkal és nem utolsósorban

szemléletformálással is. Közép- illetve hosszabb távon nem csupán a digitális tanulástámogatás intézményi gyakorlatának kiszélesítése, hanem átlátható, egységes, rugalmas és fenntartható útra segítése a központ célja.

.....

Kovács Edina: Végtelen lehetőségek, vagy korlátok közé szorítva: hogyan és mi alapján válasszunk oktatászoftvert?

A COVID-19 első hullámai során a felsőoktatásban általánossá vált a teljesen online vagy hibrid oktatási környezetben való oktatás. A korlátozások visszavonása utána is több oktatási intézmény gyakorlatában megmaradt az online oktatás, vagy blended fókuszot kapott több korábban hagyományos oktatási környezetben megvalósított kurzus. Mindkét esetben alapvető fontosságú a megfelelő szoftverkörnyezet kiválasztása ahhoz, hogy a kurzus hatékonyan valósulhasson meg. Az előadás ezekre a követelményekre reflektálva járja körül, hogy informatikai, számítástechnikai témájú kurzusok esetén milyen követelményeknek kell megfelelni online és blended környezetben, milyen széles eszköztudat tudja támogatni az oktatást. A lehetőségek sokfélesége, a differenciált hallgatói tudásszint, a digitális kompetencia területén felmerülő hiányosságok, a digitális szakadék és a fizikai környezet korlátozó tényezői mind olyan elemek azonban, melyek gátat szabhatnak egy kurzus sikeres implementálásának.

Az előadás célja a korlátok azonosítása után olyan stratégiák definiálása, melyek segítséget tudnak nyújtani egy kurzus online/blended átalakítása során.

.....

Nagy Andor: A rendkívüli események hatása a kulturális örökségünk fennmaradására

A közgyűjtemények, mint a könyvtár, múzeum és levéltár gyűjtik és megőrzik írott és tárgyi kulturális örökségünket, ezáltal lehetővé téve az emberi tudomány és kultúra állandó fejlődését. Úgy tűnik, a rendszer működik, de létezik egy állandóan jelen lévő veszély: örökségünk fokozatos eróziója. Jelen kutatás célja feltárni mindazokat a tényezőket, amelyek azt veszélyeztetik, hogy a jövő generációk számára hitelesen megismerhető legyen az emberi történelem és továbbadjuk szellemi örökségünket. Fontos ezeket áttekintenünk, hiszen a múltban bekövetkezett tragédiák támpontul szolgálhatnak ahhoz, hogy megfelelő előkészületek révén újra bekövetkezzenek. A veszélyek egyik kategóriáját a természeti katasztrófák jelentik, úgy mint a földrengések, hurrikánok vagy éppen a szökőárok. A másikba az emberi gondatlanságból bekövetkezett tragikus események tartoznak: tűzvész, beázás, elégtelen állományvédelem. A harmadik kategóriát a háborús események jelentik, amelyek sajnos mind a mai napig okoznak olyan károkat, amelyeket nem lehet helyrehozni. A negyedik kategóriába tartozó események sokszor, de nem mindig, háborús eseményekhez kapcsolódnak, mivel az ideológiai célból elkövetett állománypusztítás tartozik ide.

.....

Varga Katalin: Küszöb vagy ernyő? Az információs műveltség és a digitális írástudás fogalmának értelmezési keretei a felsőoktatásban

A tudásalapú társadalomban az írástudás, illetve műveltség (literacy) fogalma komoly paradigmaváltásokon megy keresztül. Beletartozik a nemzeti kultúra alapjainak ismerete, a széles körű tájékozottság, a magatartáskultúra, a digitális kompetenciák, és persze a tudáselemek alkalmazásának képessége is. A korszerűen művelt ember sokat tud, mert sok információval találkozott, és ezeket megsűrve, rendszerezve, átformálva alakította ki a tudását. A megszerzett információt tudja hasznosítani, mobilizálni. A literacy tehát nem kizárólag tanultságot és olvasottságot jelent, hanem azt a képességet is, hogy valaki válogatni tud a körülötte burjánzó információk tömegéből, és kezelni tudja azokat. Ezért a korszerű műveltségfelfogás a 21. század információs környezetében való eligazodást jelenti.

A média- és információs műveltség (media and information literacy) kétségtelenül a 21. század alapműveltsége. Összefoglaló néven tartalmazza mindazokat a kompetenciákat és tudáselemeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az állampolgár eligazodjon a tudásalapú társadalomban, felelősen

és értően tudjon válogatni és új információt előállítani. Olyan készségeket foglal magába, amelyek az élet minden területén fontosak, a tanulásban, a kutatómunkában, a termelőmunkában és az egyén jóllétét szolgáló tevékenységeknél egyaránt.

A média- és információs műveltség fogalmát tekinthetjük ernyőfogalomnak vagy küszöbfogalomnak. Ernyőfogalomként magában foglalja mindazokat az írástudásokat, amelyek a modern kor embere számára nélkülözhetetlenek: hagyományos írástudás, digitális írástudás, könyvtári írástudás, internethasználat, kritikus gondolkodás, médiaműveltség, információs etika stb. Egy másik koncepció szerint ú.n. küszöbfogalom, amelynek a megértése, elsajátítása mintegy bejáratot biztosít a tudáselsajátításhoz. A küszöbfogalomként értelmezett komplex információs műveltség (complex information literacy) segítségével a tanuló megérti, hogy az információnak értéke van, a tudomány párbeszéd, a kutatás kérdezés, az autoritás kontextushoz kötött, az információ előállítása egy folyamat, az információkeresés pedig stratégikus gondolkodást igényel.

.....

Várnagy Péter: Nevelés, szemléletformálás fenntartható világunkért a Laudato si' kezdetű enciklika szellemiségében

Gyerekkorom óta kiránduló ember vagyok. Szemlélve a káprázatos természetet, a gyönyörű hegyeket, a csilingelő patakokat, mindig elgondolkodtatott, hogyan őrizhetjük meg természeti és mentális környezetünk, lelkünk, és gondolataink tisztaságát, hogyan gondozhatjuk közös otthonunkat, hogyan tarthatjuk fenn csodálatos világunkat. Ne higgyük, hogy a természet kimeríthetetlen. Ugyan a fogyó Hold időről időre „visszatelik”, a fogyatkozó Föld azonban soha – az emberi telhetetlenség lassan teljesen kimeríti; rövidesen belefulladásunk a saját piszkunkba, felemésztjük a tartalékokat. Minden értelemben felelősek vagyunk környezetünkért, ezek fenntarthatóságáért. Az előadásomban arra keresem a választ, hogy a nevelésen, szemléletformáláson keresztül hogyan tudunk a természeti és társadalmi környezetünk, közösségeink fenntartásában szerepet vállalni.

Bajusz Klára: A digitális készségek változása időskorban

Az előadás egy kétéves kutatási ciklusról számol be. A Pécsi Szenior Akadémia hallgatói között végzett kérdőíves vizsgálatunk célja az volt, hogy megvizsgáljuk, hogyan változtak az idősök digitális készségei a járványhelyzet alatt. Milyen arányban használnak digitális eszközöket? Milyen típusú ügyeket intéznek online? Milyen fejlődés mérhető digitális készségeikben az elmúlt évben? Kitől és hogyan tanulják a modern világban való eligazodást? Az írásbeli kikérdezés eredményei rávilágítanak arra, milyen készségekkel rendelkeznek a nálunk tanuló idősök. Mai világunkban, ahol a járványhelyzet a korábbinál több tevékenységet űzött az online térbe, ezáltal mélyítve a digitális szakadékot a társadalomban, elsődleges szempont egy idősoktató számára, hogy ismerje célcsoportja készségeit, motivációt és elérhetőségének útvonalait.

Berendi Carmel: Introducing the pilot project „Be a Learning Citizen – science camp Budapest”. International learning community of students and young adults for innovative learning cities

The presentation aims to enrich the discussion of the session by showcasing an innovative practice of a learning community within the context of ULLL. The presentation addresses the third mission of HEIs highlighting the responsibility of the university to foster lifelong learning and social innovation in urban context. The paper introduces the pilot project called „Be a Learning Citizen”, a science camp-carried out in November- December 2021 Budapest, Hungary, as an example of cooperation and social innovation for learning cities. The presentation showcases the methodology of the joint pilot project from the ten month preparation phase throughout the realisation of an international conference and the science camp, as well as the currently ongoing follow up of the pilot.

Horváth Mariann: Intenzív nyelvi kurzus a német nemzetiségi óvodapedagógus és tanító szakos hallgatóknak

A Magyarországi Németek Országos Önkormányzata a Magyar Kormánnyal való együttműködés keretében hallgatóinknak többféle lehetőséget biztosít a német nyelv és kultúra megismerésére. Egyetemünkön második alkalommal biztosítjuk hallgatóinknak a kéthetes nyelvi kurzust. A szókincsbővítésen és új ismeretek megszerzésén túl számos módszertani ötlettel is megismertetjük a résztvevőket. A program a learning by doing elven alapul, mely a hagyományos didaktikát az IKT-kompetenciával kombinálja.

Kocsis-Simon Ágnes: Adult education developments through the running projects of the Educators Association (Pécs, Hungary)

A felnőttek tanulásban való nagyon alacsony részvételi arányának javítása érdekében Európa-szerte magas színvonalú oktatási lehetőségeket kell biztosítani, és azonosítani kell azokat a fő akadályokat, amelyek hátráltatják a felnőttek tanulásban való részvételét. A cél a problémák és nehézségek kezelése, valamint felnőttképzési tevékenységet végzők és felnőtt tanulók igényeinek kielégítése. Ennek érdekében a helyi hatóságokat célzó hatékonyabb felnőttoktatási politikákat szükséges elősegíteni annak érdekében, hogy képesek legyenek megérteni és értékelni a felnőttoktatás jelentőségét, és felkészülhessenek a helyi felnőttoktatási (és/vagy készségek) politika megalkotására. Az előadás a Nevelők Háza Egyesület ezen témához kapcsolódó nemzetközi projektjeiről kíván áttekintést adni.

Koltai Zsuzsa: Interkulturális érzékenyítés a Pécsi Tudományegyetemen

A PTE BTK HFMI kutatócsoportja 2021 szeptembere és 2022 augusztusa között a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos Kutatási Program kutatócsoportok számára című pályázatának

támogatásával vizsgálja a Baranya megyei nemzetiségek kultúraközvetítő és közösségszervezői gyakorlatát. Az átfogó kutatás kitér a nemzetiségi kultúra iránti érzékenyítés eredményeinek feltérképezésére, valamint az adaptálható jó gyakorlatok feltárására is. Mivel a Pécsi Tudományegyetem nemzetközileg is elismert, kiváló nemzetköziesítési tevékenységének egyik fókuszja az interkulturális érzékenyítés, a kutatócsoport 2022 tavaszán a PTE nemzetköziesítésében vezető szerepet betöltő kollégák bevonásával, strukturált interjúk keretében vizsgálta az intézmény kulturális érzékenyítő tevékenységét, valamint az eddig megvalósított jó gyakorlatokat. A részkutatás célja, hogy a PTE kulturális érzékenyítő tevékenységének feltárása mellett meghatározza a Baranya megyei nemzetiségi kultúra iránti érzékenyítésben adaptálható jó gyakorlatokat.

.....

Laki Ildikó: Sajátosan tanulva – oktatási lehetőségek, speciális igények

A sajátos tanulás nem új keletű fogalom, ez jelentheti egyfelől a tanulásunk újszerű megközelítését, másfelől magukat a sajátosan tanuló fiatalokat, felnőtteket, akik akár akadályozottsággal élve keresik a megfelelő oktatási, képzési formákat a maguk számára. Ehhez nyújthat segítséget a mikrokreditek által lehetővé váló képzések, tanfolyamok, amely/ek által az egyének gyorsan alkalmazható tudáshoz, ismerethez juthatnak, akár sajátosságuk függvényében is. Európában e tekintetben még egy-egy próbálkozás történt, de a növekvő speciális igényű emberek hamarosan életre hívják Európa szerte ezt a kezdeményezést. A jelen előadás ennek a helyzetnek a továbbgondolását, illetve a rendszer kiépítésének lehetőségét kívánja bemutatni.

.....

Németh Balázs: Quality in Adult Learning and Education. The Role and Impact of the Würzburg Adult Education Academy

A prezentáció a Würzburgi Adult Education Academy szerepét elemzi a felnőttoktatói professzió minőségi fejlesztésének tükrében, tekintettel a CONFINTEA VII-Marrakech Framework for Action és a NEAAL 2030 releváns ajánlásaira. Az elemzés kitér röviden mikrokredites és badging alkalmazások lehetőségeire is.

.....

Simon Krisztián: A Pécsi Tudományegyetem online kurzusfejlesztési folyamata az EDUC európai egyetemi szövetségben

Az EDUC európai egyetemi szövetség pilot fázisa releváns és nemzetközi kontextust biztosított több diszciplínát lefedő online kurzusfejlesztéshez. A prezentáció a Pécsi Tudományegyetemen alkalmazott, az EDUC európai egyetemi szövetség céljainak megfelelően kialakított, többszintes támogatási modellt fogja részletezni. Első lépésként az előadás bemutatja az online kurzusfejlesztés keretein belül felajánlott opciókat, ami nemzetközi kooperációban fejlesztett és nemzetközileg meghirdetett kurzusokat jelent. Majd a fejlesztést meghatározó alapvető változók megvitatása következik. A kurzusfejlesztési lehetőségeket alapjaiban meghatározta a közös tanulástámogató rendszer, a Moodle, és a választható videókonferenciás szoftver, ami lehetett a MS Teams vagy a Zoom. Így, amint az oktatók pályázatát helyileg vagy nemzetközileg elfogadta az EDUC európai szövetség, a következő lépés az egyéni igényfelmérések voltak, amik a fejlesztés menetét határozták meg. Ez a lépés felmérte az oktatók céljait, valamint tapasztalatát az online környezetekkel és tananyagfejlesztéssel kapcsolatban. Az interjúk után egy féléves fejlesztési periódus következett, oktatói igények szerint rendszeres módszertani és technikai támogatással. Végül, amint a kurzusok meghirdetésre kerültek az EDUC kurzuskatalógusban és elérhetőek lettek a Moodle platformon, a hallgatók különböző szinkron és aszinkron megoldásokkal találkoztak. A fejlesztés utolsó lépését, a reflexiót és értékelést, az EDUC európai egyetemi szövetségben résztvevő intézmények közösen végzik hallgatói-, oktatói- és projektszinten.

Soós Ákos, Kozma-Bognár Veronika, Berki József: Innovatív technológiák alkalmazásának oktatása az élethosszig tartó tanulás kontextusában

Korunk egyik meghatározó folyamata az ipari fejlődés felgyorsulása. A fejlett technológiák megjelenése magával hordozza az alkalmazói és fejlesztői feladatok kiszolgáltatását biztosító emberi erőforrás szükséglet dinamikus fejlődését és a munkaerőpiaci pozíciók megerősödését. Felmerül tehát a kérdés, hogyan kezeli a társadalom azokat a kihívásokat, amelyeket a technológiai fejlődése indikál? Az aktuális képzési struktúra képes-e, illetve megfelelően komplex-e ahhoz, hogy a szükséges multidiszciplináris háttértudás megszerzését biztosítsa. Az a tudás, amely a high-tech megoldások készségi szintű alkalmazását képes biztosítani, csak megfelelő előképzettség és a szakterülethez illeszkedő oktatási tematika szimbiózisa révén lehet eredményes. Az innovatív technológiák oktatásához kapcsolódóan az Innovációs és Technológiai Minisztérium és Széchenyi Egyetem Digitális Fejlesztési Központja által támogatott Drónirányító és -adatelemző szakirányú továbbképzésének egyediségét és sajátosságait kívánjuk bemutatni. A gyakorlatorientált felsőfokú képzés oktatási rendszere igazodik a már diplomával rendelkező hallgatók sokszínűségéhez. Figyelembe veszi az eltérő alapképzettségeket, az eltérő korosztályokból fakadó generációs különbségeket, valamint a hallgatók eltérő tanulási szakaszait és annak kihívásait is. A képzés elindítása 2021-ben a COVID-19 járvány felerősödésének idejére esett, amely a képzés gyakorlati tematikájának lényeges átalakítását is megkövetelte. A korlátozások ellenére a képzés mégis sikeresen zajlott, ezt az is bizonyítja, hogy a már végzett hallgatók a megszerzett kompetenciákat azonnal, rutinszerűen tudják alkalmazni a személyes és a gazdasági tevékenységeik során egyaránt. Ezáltal a jövőben még újabb és versenyképes alkalmazási lehetőségek nyílnak meg számukra, mely a társadalom többi szereplőjére is rendkívüli hatással lesz, elérhetővé téve a drónok által kínált felhasználási területek széleskörű hazai alkalmazásait.

Szlamka Erzsébet: Új trendek a tanúsításban

Három, az oktatási és képzési rendszeren belül tapasztalható, részben a digitális átállás részét képező változást mutat be az előadás:

1. az Egyéni Tanulási Számlát,
2. a mikrotanúsítványokat és
3. a tanúsítványokra vonatkozó digitalizációs törekvéseket.

A magasan képzett munkaerőt igénylő munkák 25%-kal emelkedtek az OECD országokban az elmúlt két évtizedben, és a dolgozók tovább maradnak a munkaerőpiacon; emiatt alapvető fontosságú az átképzés (reskilling) és a készségfejlesztés (upskilling). A munkaerőpiacon tapasztalható másik jelentős változás, hogy a korábbiakhoz képest fragmentáltabb az egyén karrierútja, egyre nagyobb arányú az atipikus foglalkoztatás. Ezen változásokat követnünk kellene a felnőttképzésben résztvevők arányának növelésével: reményeink szerint ebben is segíthet az Egyéni Tanulási Számla és a mikrotanúsítványok bevezetése, valamint a tanúsítványok digitalizációja.

A mikroképzések rövidebb idő alatt, könnyebben elvégezhetők, így a felnőtt lakosság motiválhatóbb a tanulásban való részvételre. Ugyanakkor az ezek során szerzett tanulási eredményeket nem rögzítik megfelelően, az érték adható kreditek nem akumulálódnak, pedig ez fontos lenne a képzésben résztvevő, a munkaadó és a gazdaság szempontjából egyaránt. A tanulási eredmények, kreditek, tanúsítványok rögzítését egyre több helyen digitálisan szeretnék megoldani: a virtuális tároláshoz ma már rendelkezésre állnak megfelelő adatvédelmi és hitelesítési (blokklánc) technikák.

Sass Judit, Bodnár Éva, Vinczéné Fekete Lídia: Tanári jóllét és megküzdési stratégiák a felsőoktatásban a pandémia alatt és után

A jóllét meghatározható úgy is, mint az az állapotot, amikor a ránk nehezedő követelményekhez rendelkezésünkre állnak a megfelelő pszichológiai, szociális és fizikai erőforrások (Dodge et al., 2012). A felsőoktatásban dolgozók munkaterhelése az elmúlt évtizedekben olyan arányban növekedett, hogy egy közelmúltbeli vizsgálat szerint 60%-uk az esetlegesség kategóriájába eső pszichológiai diszstresszt tapasztalt meg. Ezt a helyzetet súlyosította a pandémia, mely során a mentális egészség globálisszintje egyes becslések szerint 40%-os hanyatlást mutatott a korábbi időszakhoz képest (Ivey et al., 2021). Ebben az időszakban az egyetemi oktatóknak három különböző fronton jelentkező akadályokkal kellett egyidőben megállniuk a helyüket: az oktatás, a technológia, az online kommunikáció és a magánélet területein. A kihívások megkülönböztethetőek aszerint, hogy az egyén akadályként vagy megoldható kihívásként észleli őket, hogy külső (körülményekből adódó) vagy belső (érzelmi, mentális) okokkal függenek össze, illetve hogy az első vagy a későbbi hullámokban jelentkeztek-e erőteljesebben.

Az előadásunkban két évre vonatkozó oktatói adatfelvétel, valamint tematikus mélyinterjú vizsgálat eredményeit mutatja be. A kétévet felölelő vizsgálat során a Budapesti Corvinus Egyetem oktatói online kérdőív kitöltésével, a pandémia két egymást követő tanévének végén (2020 és 2021 júniusában) számoltak be az általuk tapasztalt kihívásokról, akadályokról és a saját oktatói eredményességükről, kompetenciáikról. Az interjúk az egyetem mentálhigiénés tanácsadóinak összesített tapasztalatait mérték fel ugyanezen szempontok alapján.

Az adatok lehetővé tették a járvány első és második-harmadik hulláma közötti eltérések vizsgálatát is: Az első hullámban a szorongás és a technológia kezelése jelentette a legnagyobb kihívást, ugyanakkor a vészhelyzet miatti szoros együttműködés (mind tanár-diák, mind tanárok között) enyhítette is ezeket. A második hullám idejére az ekkorra már automatizáltabb távoktatási megoldások és tapasztalatok következtében az online oktatás már gördülékenyebben zajlott, ugyanakkor felerősödtek a magány, a krónikus fáradtság, beszürkülés és a munka-magánélet határainak elmosódásából adódó problémák. Mindez természetesen élethelyzettől, nemtől és személyiségtől függően egyeseknél enyhébb, míg másoknál intenzívebb küzdelmeket okozott, és a női oktatók esetében felerősítette a már korábban fennálló egyenlőtlenségeket.

Az előadás kitér a szakirodalom és a saját vizsgálatok által feltárt erőforrásokra is, melyek az ágenciát és énhatékonyt elsősorban belső erőforrásokból táplálják (pl. keretek kialakítása, felelősségvállalás, fizikai kimozdulás), de melyekben nagy szerepe van a külső (szakmai, mentálhigiénés és kapcsolati) erőforrások felismerésének és igénybevételének is.

Daruka Magdolna, Csillik Olga: „COVID-generáció” tanulási vesztesége a felsőoktatásban – hogyan tovább?

A Covid-19 négy hulláma három tanévet érintett Magyarországon. Az iskolabezárások időtartama, távoktatás különböző megvalósulási formái, hatékonysága nagy különbséget mutat oktatási szintek, iskolatípusok, a tanulók szocioökonometriai státusa szerint. Hatása természetesen a felsőoktatásban is megjelent, nemcsak mentálhigiénés kihívásokat (depresszió, szorongás, motivációvesztés, teljesítménycsökkenés, bizonytalanság) támasztva hallgatók, oktatók, egyetemi szolgáltatási egységek számára, hanem a tanulási-tanítási folyamatokat is gyökeresen érintve. A kutatások azt mutatják, hogy a bezárások komoly tanulási veszteséggel járnak, amelyek hosszú távon befolyásolják e generáció munkaerőpiaci helyzetét. A hazai hatásait vizsgálta a Fehér Könyv, amely kimutatta, hogy a legoptimistább forgatókönyv szerint is több mint egy tanévnyi veszteség halmozódott fel. Noha a becslések a közoktatásra terjednek ki, de nagyságrendileg jelzi a problémák megjelenését és kezelésének igényét a felsőoktatásban. Ennek ellenére egyetemünkön egy e témában 2021. őszén rendezett oktatói fórumon az oktatók nem jelezték, hogy érzékeltek-e ilyen veszteségeket a különböző évfolyamokon. Ez az ellentmondás késztet bennünket annak vizsgálatára, hogy:

- milyen mértékű tanulási veszteségek azonosítható egyetemünkön, ezeknek mi a forrása, hogyan tudatosíthatjuk mindezeket az érintetteknek
- mi lehet az oka annak, hogy a keletkező tanulási veszteségek rejtve maradtak és nem generáltak erőteljes és gyors reagálást megszüntetésükre,
- mennyiben nehezíti a cselekvést az oktatók mentálhigiénás állapota, motivátlansága
- hogyan, milyen eszközökkel, módszerekkel csökkenthetők ezek a veszteségek
- milyen támogatások szükségesek az oktatók számára ahhoz, hogy sikeresen tudják támogatni hallgatóikat e veszteségek leküzdésében.

A felvetett kérdések megválaszolásához kvalitatív módszert alkalmaztunk. Első lépcsőben félig strukturált egyéni interjút készítettünk 8-10 kollégával. Ennek eredményeit tudjuk bemutatni előadásunkban. A második szakaszban online kérdőíves megkérdezést végzünk hallgatóink és oktatóink körében. Az eredmények várakozásaink szerint jól használhatók a probléma egyéni és egyetemi szintű sikeres kezelésében.

Kolacsek Sándor: Koronavírus járvány utáni "digitális" oktatás

Számtalan kutatás, valamint tanulmány született 2020-2021 évben, ami a COVID hatásával és az általa kiváltott online oktatással foglalkozott. Azonban a járványt követően megváltozott oktatás helyzete nem kellően feltárt, kutatott. A közoktatásban végbement változások alkalmat adtak az oktatásban alkalmazott módszerek korszerűsítésére, az ismeretanyag átadásának könnyítésére. Az otthonról tanítás kényszere rávilágított, hogy a tanítás módszerein változtatni kell. A „Z” generációnak és főként az alfa-generációnak már mást és más módon kell oktatni, a digitális oktatás formáit, módszereit nagyon gyorsan el kell terjeszteni. Az előadásban ismertetett kutatásomban arra keresem a választ, hogy a COVID által kikényszerített digitális oktatási módszer, technika által nyújtotta lehetőségekkel, a járványhelyzet megszűnése után, a jelenléti tanításunk során, mennyire éltünk továbbra is. A lehetséges okokat, valamint a hibrid oktatás életképességét vizsgáltam. A kollégákkal lefolytatott interjúk, valamint a diákokkal történt vizsgálat alapján megállapítottam, hogy a jelenléti oktatás újraindítása után nagyon kevesen alkalmazzák a hibrid jellegű oktatást, illetve a digitális, IKT. eszközök használatát nem építik be az oktatásukba. Pedig nem kellene abbahagyni, ami most végre elindult. Az élményszerű tanulás az osztályteremben is jelen lehet, a digitális eszközöket mindenki bátran használhatná. A diákok a határidőre leadott projektmunkákkal nem maradnának le a tananyagban. Megfelelő kommunikációval, nyitottsággal, rugalmassággal felnevelhető egy felelős digitális nemzedék.

Sebestyén Lilla: A BGE hallgatók tanulástámogatási igényeinek változása a Covid-19 után: Négy félév kérdőíves tapasztalatai a Budapesti Gazdasági Egyetemen

A nemzetközi és hazai felsőoktatás területén is kiemelt kutatási terület lett a Covid-19 világjárvány digitális oktatási tapasztalatainak hosszútávú követése, különös tekintettel a megőrizni kívánt digitális oktatási lehetőségekre és a hallgatók megváltozott tanulástámogatási igényeinek feltérképezésére. A Budapesti Gazdasági Egyetem Oktatásfejlesztési Irodája négy féléven keresztül, a mindenkor félévek sajátosságait adaptívan figyelembe véve kérdőívvel mérte a hallgatók féléves tapasztalatait egy online és három hibrid félév után (N1 = 2720, N2 = 1898, N3 = 2686, N4 = 1996). A kérdőívek az összehasonlíthatóság érdekében tartalmaznak közös elemeket, továbbá egyes szakaszai reflektáltak az előző időszakhoz képest tapasztalt változásokra. Az így gyűjtött adatok mellett a trianguláció érdekében az oktatási keretrendszerek (Coospace, Moodle) aktivitási adatai is részét képezték az elemzésnek. Az eredmények tükrében elmondható, hogy míg a hallgatók korábban főleg passzív résztvevői voltak az oktatásnak még az első, távolléti oktatási időszakban is, addig mostanra konkrét tanulástámogatási igényeik jelentek meg, melyek közül néhányat már elvárásként fogalmazzuk meg az egyetemmel szemben. Megnőtt a tanulói igény a valós, keretrendszerbe beépített, integrált digitális

tanulási anyagok iránt, valamint a hallgatói válaszokban olyan aspektusok jelentek meg, mint az oktatói rugalmasság vagy az előadások online elérhetőségének igénye. Az átfogó longitudinális kutatás eredményei előrevetítik, hogy a Covid-19 okozta változások miatt a digitalizációra már sokkal jobban épülő felsőoktatás a jövőben a megváltozott hallgatói igények figyelembevételével nem működhet, és ezen igények kielégítése olyan versenyhelyzetet jelent, melyeket az egyetemeknek figyelembe kell venniük saját módszertani-, tananyag- és tantervfejlesztési tevékenységeikben.

.....

Czapné dr. Makó Zita, Nyitrai Tímea Laura, Homoki Erika: Online oktatási tapasztalatok az EKKE néhány szakján

A koronavírus berobbanása és a vele járó karantén időszak egyik pillanatról a másikra minden szinten megbénította az oktatási rendszert. Rákényszerítette az oktatót és hallgatót egyaránt a digitális kapcsolattartás és a digitális oktatási környezet mélyebb megismerésére, mindegyikük nagyon rövid idő állt a rendelkezésre, egy héttel. Hatékony volt az online oktatás vagy inkább egy vak folt? Digitális oktatás volt-e valójában?

Munkánk során az földrajzszakos tanár, óvodapedagógus, valamint tanító szakra járó egyetemi hallgatók szemszögéből vizsgáltuk a tanulás és tanítás „online-ra kapcsolását” 2020 március és 2021 április között az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen (akkor még EKE). A kérdőíves vizsgálat során felmértük a hallgatók tapasztalatait, véleményüket a távoktatás hatékonyságáról és a digitális kompetenciájuk fejlődéséről. A kérdések kitértek a szakmai gyakorlatokat érintő nehézségekre. A válaszok tükrében vizsgáltuk azt is, hogy milyen módon illeszthető be a távoktatás egy-egy szegmense a normál oktatási rendszerbe. Az edukáció új formát ölthet a digitális oktatás ideje alatt formálódó távoktatási lehetőségektől, mellyen az élethosszig tartó tanulás elérhetőbbé és népszerűbbé válhat a felnőttek számára. A hathatós lehetőségek kialakítása és az új utak kiépítése, az első távoktatást megélt hallgatók beszámolóinak tanulmányozásával kezdődik.

Másodlagos haszonként megemlíthetjük, hogy ez az oktatási környezet fenntarthatóbbnak tűnik, mint a kontakt oktatási környezet, de mindeközben az elszigetelődés következményeit sem söpörhetjük szőnyeg alá.

.....

Cserné Adermann Gizella: Doktori témavezetés a covid előtt, alatt és után

A doktori téma vezetője az a tudományos fokozattal rendelkező oktató, illetve kutató, akinek témahirdetését a doktori iskola tanácsa jóváhagyta, és aki - ennek alapján - felelősen irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktoranduszok tudományos fokozatszerzésre való felkészülését. (387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet).

A témavezető néhány fontos feladata: segít a téma és a módszerek pontosításában, ötleteket ad, támogatja a doktoranduszt a forrásokhoz való hozzáférésben, tanácsot ad a technikai problémák megoldásához, szükség esetén alternatívákat javasol. Javasolja a jelölt számára ütemterv készítését, és a haladásról időről időre visszacsatolásokat fogalmaz meg. Kritikailag elemzi a fejezetterveket, az adatgyűjtést anélkül, hogy befolyásolná a hallgató szabadságát. A témavezető motivál és bátorít, érdeklődik a hallgató saját gondolatai iránt. Érdeklődik a disszertáció témáján kívül is a hallgató életéről, baráti viszonyul hozzá. A fenti szerepek sok személyes kapcsolatot tételeznek fel a hallgatóval.

És akkor jött a covid... Jelentett-e változást a hallgatók és a témavezetők munkájában?

Egy, az Egyesült Királyságban 3500 témavezető bevonásával 2021 őszén végzett kutatás szerint megállapították, hogy a kutatásba bevont hallgatók mindössze 23%-nál nem kellett módosítani a kutatás fókuszát, 30 %-nak változásra, és 6% extra nehéz változásra volt szükség a téma feldolgozásában.

Svéd PhD hallgatók körében végzett vizsgálat beszámol a pandémia pozitív és negatív hatásáról a témavezetést illetően. Egy nagyobb csoport érzi úgy, hogy a témavezetővel gyakrabban tudott kapcsolatba lépni, rugalmasabb volt az időbeosztás, érzelmi támogatást is kapott a pandémia idején.

Negatív hatás a bezártság, az otthoni munka, a személyes beszélgetések, csoportos eszmecserék megszűnése, a vizsgálandó populáció nehéz elérése, stb.

A következőkben bemutatom a saját témavezetői tevékenységem során szerzett tapasztalataimat (10 fő) a pandémia hatásaként. Ilyenek például a covid előtt felvett adatok az internetes tanulásról, amelyek a járvány következtében jelentősen változtak, a kutatóhely, könyvtár, levéltár elérhetetlensége, a személyes interjúk átkerülése az online térbe, a személyes találkozások előnyeinek hiánya, stb. Előnyös változás például a konzultációk nagyobb gyakorisága és időbeli rugalmassága az internet segítségével, az online konferenciákon való részvétel több lehetősége.

.....

Koltai Zoltán: Belső nyelvi képzés Covid előtti és Covid utáni tapasztalatai a PTE-n

A Pécsi Tudományegyetem nemzetköziesítési törekvéseivel összhangban, 2016 nyaratól működik az a belső nyelvi program, melynek célja az oktató és nem-oktató munkakörben dolgozó kollégák nyelvi kompetenciáinak fejlesztése. A töretlenül sikeres képzésnek köszönhetően, az elmúlt öt évben közel 2500 kollégánk szerzett sikeresen oklevelet pécsi és vidéki helyszíneken, különböző nyelvekből, eltérő nyelvi szinteken induló csoportjainkban. A korábban jelenléti formában zajló oktatás 2020 tavaszán online módon került újra szervezésre, megőrizve ezzel a résztvevők körében népszerűségét és elismertségét. A képzési program egyben jó példát szolgáltat arra, hogy az egyetem különböző szervezeti egységei, kihasználva kölcsönös szinergiákat, képesek lehetnek eredményes összefogásra. Esettanulmányunk keretében kísérletet teszünk a képzési tervek szempontrendszerére, a képzések eredményességi értékelése témakörének szakirodalmi alapjai és az általunk megismert jó gyakorlat ötvözésére, külön felhívva a figyelmet a folyamatos fejlesztési kényszerre, mely akár a felnőttképzés sajátosságaiból, az átalakuló képzési környezetből vagy a kitűzött célok módosulásából egyaránt eredeztethető.

.....

Király Brigitta: A pandémia hatásai a hazai szakképzésben

Létfontosságú feladat volt a magyar szakképzés megújítása, hiszen az utóbbi húsz évben teljes mértékben átalakult a világunk. Az iskola feladata, hogy a megújuló munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelő tanuló kompetenciákat fejlessze és felkészítse a tanulókat a kihívásokra.

Az új szakképzési rendszer bevezetése után néhány hónappal azonban a pandémia hatására az online térbe helyeződött át az élet.

Prezentációmban azt vizsgálom, hogyan hatott ez a váratlan fordulat a szakképzésre, milyen hatása volt a pályakezdő fiatalok elhelyezkedésére.

A KSZC Vári Szabó István Szakképző Iskola és Kollégium volt diákjai körében végzett kutatásom eredményeit a MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet A szakképzett pályakezdők munkaerőpiaci pályájának követése – 2021 kutatási eredményeivel, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal GINOP-6.2.4.-VEKOP-16-2017-00001 „A 21. századi szakképzés és felnőttképzés minőségének, valamint tartalmának fejlesztése” a pályakövetési PILOT felmérés eredményeivel vetem össze.

.....

Budai Gábor: A műszaki középfokú oktatás módszertani lehetőségei – a COVID tükrében

A dunaújvárosi Technikumban a Gépészeti ágazat 9. évfolyamában a 'Villamos alapismeretek' tantárgy elméleti és gyakorlati tanóráinak módszertani lehetőségeit vizsgáltam a 2020/2021-es és a 2021/2022-es tanévekben. Az összehasonlító elemzés alapjául szolgáló feladatsorokat (mérési pontokat) 2020 szeptemberében létrehoztam. Az említett évben (tanévben) digitális/on-line és jelenléti (frontális) osztálymunkában történt a tantárgy oktatása. A 2021/2022-es tanévben már jelenléti formában, frontális- és csoportmunkában folyik a jelzett tantárgy oktatása. A feladatsorok (mérési pontok) megegyeznek az előző tanévben felhasználtakal. A vizsgált két tanév érdemjegyeinek gyűjtését és rendszerezését folyamatosan végeztem, majd összehasonlító elemzést készítettem.

Jankó Tamás: A felnőttképzési trendek változásai-2020-2022

A pandémia alatti kényszerű változások gyors és radikális módon alakították át a munka, a termelés, a szórakozás, és a tanulás világát is. Az előadás során a 2020-2021-es friss adatok alapján tekintjük a vállalati képzések és munkaerő-piaci képzések legújabb trendjeit, a kihívásokat, és a lehetséges válaszokat is.

Balázs Brigitta, Molnár György, Bátoriné Zaja Éva: Megfigyelések végzése a különböző elektronikus tanulási környezetekben, saját mérőeszköz kialakításának metódusai.

Nagyon sok tanulmányban olvashatjuk, hogy az elektronikus tanulási környezet által kínált oktatási módszerek alkalmazásával a tanulók sokkal motiváltabbak, a különböző platformok alkalmazásával bevonódnak a tanulási folyamatba és akár játékos formában sajátíthatják el az adott tananyagot, ismeretet. „Az e-learning módszere olyan tudatos pedagógiai program, amely igen nagy súlyt helyez a hallgatói motiváció erősítésére. Lényegében ezen múlik minden: „érdekeltté” kell tenni a hallgatót a tanulásban. Egyfelől az óráknak, azok felépítésének kell érdekesnek, a figyelmet megragadónak lennie, másfelől „erőt kell adni” a hallgatónak ahhoz, hogy feldolgozza a tankönyv és a prezentációk alapján közvetített ismeretanyagot” (Molnár 2018). Az elektronikus tanulási környezetben is megkülönböztethetjük az eltérő online felületeket, amelyek mind más tartalmakkal bírnak, ezek az ún. web 1.0, web 2.0 és már az újonnan megjelenő web 3.0 is, ezek nem új világhálót jelentenek, hanem egy fejlődés útján létrejövő meglévő web kiterjesztései. Jelen prezentációmban a web 1.0 és web 2.0 által biztosított oktatási módszerek a tanulókra gyakorolt motivációs hatásai kerülnek a középpontba, ahol a megfigyelés, mint kutatási módszer segítségével saját mérőeszköz bevonásával szeretném felmérni ezeknek a technikai módszereknek a hatásait. Miért pont a megfigyelés? Melyek a vizsgálat előnyei, hátrányai? Hogyan készült a saját mérőeszköz? Előadásomban ezekre és hasonló kérdésekre keresem a választ.

Benkei-Kovács Balázs: A digitális kompetenciákat mérő PIX rendszere újításai és módszertana Franciaországban

Franciaországban 2019-ben élesítették az on-line PIX digitális kompetenciamérő platformot, amely 5 kompetenciaterületen 16 digitális kompetencia mérésére alkalmas. A mérőeszköz erőssége, hogy a kérdéseket adaptált módon a kitöltők kompetencia szintjéhez igazítja, 5-5 kérdésből álló blokkokban. A rendszer bevezetését egy hosszabb tesztszakasz előzte meg (Benkei-Kovács, 2019). Elindulását követően a PIX rendszer (2019 augusztus 30-án kelt 2019-919 számú kormányrendelet A digitális kompetenciák fejlesztéséről a köz- és felsőoktatásban valamint a felnőttképzésben) mára kiváltotta az általános iskolai és a középiskolában folyó korábbi digitális kompetencia méréseket (B2i és C2i – Benkei-Kovács, 2019). A fejlesztés távlati elvárása, hogy az alap-, közép és felsőfokú oktatáson túl, a rendszer hamarosan, akkreditált mérőközpontok hálózatán keresztül a felnőttek digitális kompetenciamérésében is növekvő szerepet játsszon majd.

A PIX rendszer használata fokozatosan sikereket ér el, ami a felhasználók számának (2019: 32 ezer, 2020: 400 ezer, 2021: 3,5 millió, 2022: 7,5 millió felett), és a kiadott igazolások számának (2022 májusában 1,7 millió) növekedése is igazol (<https://pix.fr/statistiques>).

Jelen előadásban a PIX rendszer felépítését és a felmért kompetenciák körét járjuk körbe, illetve azok illeszkedését az Európai Digitális Keretrendszerhez (DigComp 2.2 - The Digital Competence Framework for Citizens, 2022). A francia PIX rendszer jelenleg digitális kompetenciák mérések területén az európai jó gyakorlatok közé tartozik mind vizsgáztatási mind önértékelési eszköz funkciójában.

T. Nagy Judit, Chogyelkáné Babócsy Ildikó, Juhász Gergely, Dringó-Horváth Ida: A digitális paradigmaváltás alapja: reflektált oktatásinformatikai kompetenciafejlesztés

A KRE Oktatásinformatikai fejlesztési tervének egyik célkitűzése az oktatók IKT használatának elősegítése és ösztönzése. Ennek megvalósítására a KRE IKT-Kutatóközpont 2020 januárjától elindított egy komplex oktatásinformatikai fejlesztési rendszert. A fejlesztési rendszer részei:

- -előzetes kompetenciamérés,
- -oktatásinformatikai fejlesztés és
- -visszacsatolás.

Előadásunkban röviden bemutatjuk az oktatásinformatikai fejlesztési részt, mely az oktatók kurzusalapú továbbképzését, valamint a képzések lebonyolítására használatos saját adminisztrációs és értékelési rendszer fejlesztését foglalja magába. Az előzetes kompetenciamérés és a visszacsatolási rész mérési eredményeiről pedig részletesen számolunk be.

.....

Molnár György, Orosz Beáta: Oktatásszervezési és munkaerőpiaci kihívások a szakképzésben

A technológiai forradalmak sora egyre markánsabban reprezentálja a globalizációs folyamatok intenzív leképezését, amely az oktatási rendszerek számos területén is megjelenik. Emellett napjainkban, a digitális korban, és a digitális kultúra által fényjelzett életvitelünk során egyre inkább felértékelődnek a munkaerőpiaci (Orosz et.al, 2019) kompetenciák jelentőségei, valamint a soft skilltek területén is jelentős változás tapasztalható. A napjainkban gyökeresen megváltozott tanulási szokások és társadalmi elvárások korszerű, más jellegű oktatásszervezési feladatokat rónak a képző intézményekre, akiknek olyan ismereteket kell a tanulók felé közvetíteniük, melyeket a gyakorlatban is alkalmazni tudnak. E tudástranzfer mellett a duális képzés is jelentős oktatásszervezési nehézséget jelent mind a képzők, mind a gyakorlati helyek számára, hiszen a megváltozott szakmai és tantárgyi tartalmak egy részét is az iskola falain kívül kell a tanulóknak elsajátítaniuk, ami a képző és gyakorlati helyek intenzív együttműködését tenné szükségessé. Paradox módon, a szakképzési törvény értelmében a gyakorlati helyek közvetlenül a tanulókkal kötnek szakképzési szerződést, e tekintetben azonban az iskolák harmadik félnek tekinthetők, ami megnehezíti az információáramlást (pl. hiányzások és jelenlétek dokumentálása). Az új rendszer további nehézségei közé tartoznak a pénzügyi problémák is, hiszen a külső gyakorlati helyek sok esetben a tömbösített képzésben és kifizetésben lennének érdekeltek, míg az iskolai kréta- és ösztöndíjrendszer nem tudja egyelőre megfelelően kezelni a gyakorlati időt, és arányosan folyósítani a tanulói ösztöndíjakat. A gyakorlati helyek személyi feltételeire vonatkozó előírások szintén szervezési nehézséget jelentenek, hiszen csupán olyan vállalatok lehetnek a képzési rendszer tagjai, melyek megfelelő képesítésű szakoktatóval rendelkeznek, a vállalkozások szűkített köre így kiszolgáltatottá teheti az iskolákat.

Előadásunkban feltárjuk, bemutatjuk valamint példákon keresztül szemléltetjük a szakképzési helyzet jelenlegi nehézségeit és oktatásszervezési kihívásait, valamint a duális rendszer jó gyakorlatait és pozitív tapasztalatait, majd ezekre alapozva ismertetünk néhány lehetséges kimenetet és hatást a munkaerőpiac jövőbeli helyzetének alakulására.

.....

Fodor Andrea, Pintér András: A Hallássérült hallgatók helyzete a Pandémia idején – tapasztalatok a VUCA hatására kialakult tanulási módszerekről és szokásokról

A 2020 tavaszán hazánkat is elérő Covid-19 vírus, mint az már ismert mindenki számára nem várt kihívásokat állított az oktatási rendszer számára. Felmerül többek között a kérdés, hogy a hallássérült hallgatók számára milyen hatással volt ez a megváltozott helyzet, vajon ennek a speciális adottságokkal és igényekkel élő társadalmi rétegnek hogyan alakult, formálódott a képzésük. Milyen kihívásokkal kellett szembenéznie az őket tanító pedagógusoknak? Míg a jelenléti oktatásban a különböző mértékű hallássérültek különböző hallásjavító segédeszközök vagy adott esetben jogszabályban biztosított jelnyelvi tolmács segítségével tanultak, addig a digitális oktatás alatt milyen módon tudták az új ismereteket elsajátítani. További kérdés, hogy a társadalom számára is nehezen valósult meg az áttérés az új megoldásokra, a kialakult új VUCA körülmények mellett hogyan valósult meg az online oktatás ezen speciális igényeket igénylő tanulók esetében. További nehézség volt ebben az időszakban a maszkhordási kötelezettség, hiszen a száj eltakarásával nem lehetséges az egyik fő információforrás segítségül hívása, a szájról olvasás. Ezt a nehézséget elsőként külföldön oldották meg először „átlátszó”

maszkokkal, majd később hazánkban is néhol megjelentek a szájrésznél „ablakkal” rendelkező maszkok, de ezek sajnos nem terjedtek el nagymértékben. Kutatásunkban áttekintjük a Pandémiát megelőző időszakot érintő a hallássérültek tanulási tapasztalatait, amely a kutatása 2020 tavaszán a lezárások időszaka előtt készült, ezáltal is egy általános minden korcsoportot magába foglaló képet kaphatunk. A kutatás teljessé tételéhez egy újabb speciális jelnyelvi fordítással ellátott online kérdőív segítségével szeretnénk immáron a Pandémia alatti és utáni tapasztalatokat begyűjteni. A kapott eredmények összevetését követően a SAMR modell segítségével szeretnénk bemutatni néhány életszerű tapasztalatot illetve javaslatokat adni arra, hogy az egyes tantárgyak esetében milyen lehetőségek vannak. Várakozásaink szerint a Pandémiás időszak ezen a területen is speciális helyzeteket és megoldásokat eredményezett. Illetve nagy érdeklődéssel várjuk hogy a digitális készségek hogyan alakultak e kihívások hatására.

.....

Jávorfy-Lázok Alexandra, Köpeczi-Bócz Tamás: Kooperatív tanulás Moodle támogatással

Az elmúlt tíz évben a felsőoktatás stratégiai célrendszere együtt fejlődött az oktatási ágazat technológiai és módszertani innovációival. Az Információs és Kommunikációs Technológiák (IKT) fejlődése áttörést hozott az oktatás módszertani megújításában. A csaknem hetven éves „programozott oktatásméletek” (Skinner, 1954) megvalósítói, új és hatékony eszközt kaptak. Az informatikus szakemberek által fejlesztett rugalmas keretrendszerek széleskörben hozzáférhetővé tették ezen elméleti eredmények gyakorlati hasznosítását. Talán az egyik legelterjedtebb ilyen keretrendszer a Moodle, mely több felsőoktatási intézményben mintegy központi szolgáltatásként érhető el. Az előadás keretében bemutatjuk, hogy a hallgatók komplex készségfejlesztésében kulcsszerepet játszó kooperatív tanulási célokat, milyen hatékonyan tudta támogatni a Moodle keretrendszer.

A „Blended Learning” (BL) oktatástörténete is több mint fél évszázados, hiszen a Swansea University pilot programját 1970-ben ismerhette meg a szakma. A BL ötvözi a frontális tanítást az online tanulással. A felsőoktatásban ezt a modellt több, mint 10 éve együtt alkalmazzuk a különböző IKT alapú eszközökkel, így a Moodle-el is. Annak ellenére sem egyértelmű a BL-en belül a hagyományos tantermi oktatás és az online platformon történő tanulás aránya, hogy a szakemberek (Siirak, 2012) többsége a BL-t tartja az oktatás jövőjét meghatározó iránylynak.

Megfigyelésünk szerint 2019 előtt jellemzően 80 – 20 százalékra volt tehető a tantermi oktatás és az online egyéni felkészülés aránya. A koronavírus járvány alatt teljes egészében „átköltözött” a felsőoktatás az online térbe. 2021 második felétől a COVID korlátozás megszűnt a hazai felsőoktatásban. Az előadásban azt vizsgáljuk, hogy a világjárvány módosította-e a hagyományos BL jellemzően 80 – 20 százalékos arányát? Úgy találtuk, hogy egyes esetekben ez az arány akár meg is fordulhatott. Ez a változás azonban számos tényezőtől függ. Ilyen tényező, hogy megvan-e a megfelelő oktatói, hallgatói és intézményes gyakorlat, amit a Moodle hatékony kooperatív tanulási környezettel tud támogatni. Kísérletünkbe olyan eltérő szintű egyetemi kurzusokban résztvevő hallgatókat vontunk be, akik a pandémia előtt is szereztek már gyakorlatot a rendszer használatában és voltak teljesen „Moodle - szüzek”, akik először találkoztak a BL módszertannal is. A hallgatók kooperációs készségét a kurzus elején és végén kérdőíves vizsgálattal mértük. A kérdőívek kialakítása során Davier és Halpin (2013) interperszonális bizalomhoz kapcsolódó készségeket, mint az együttműködési hajlandóság és a sikeres kooperációhoz szükséges kompetenciákat vizsgáltuk. A csoport kollaborációját folyamatosan nyomon követtük a hétről-hétre vezetett elektronikus tevékenységnapló alapján. Az előadás keretében, az eredmények első bemutatására kerül sor.

.....

Kocsis Mihály: A programozott oktatás hazai tapasztalatainak esélyei a digitális oktatás gyakorlatában

Az 1960-as években a hazai oktatáskutatás – elsősorban nyugati mintákat követve –, nagy reményeket fűzött a programozott oktatás hatékonyság- és eredményességnövelő hatásához. Az oktatáspolitikai a

hátránykompenzálásban és a tehetséggondozásban, illetve a kisiskolák és az összevont osztályok oktatásszervezésében is szerepet szánt az új módszeregyüttesnek. Ezért kísérleti fejlesztések és innovációs folyamatok indultak (ezek szervezeti háttereként létrejött az Országos Oktatástechnológiai Központ), megszülettek a feladatlapos és a munkafüzetes oktatás módszertani ajánlásai, illetve mindezek integrált megjelenési formájaként a hangzó és vizuális anyagokkal is kombinált feladatlapos programok. Az 1970-es évek végére már látható volt, hogy a programozott oktatás nem képes betölteni a tőle elvárt szerepet – különösen az individualizációs hatását kritizálták a közösségi nevelés vélt pedagógiai szerepével szemben –, azonban a próbálkozások szakmai tapasztalatainak egy része ma is hasznosítható lenne a digitális oktatás pedagógiai technológiájában.

.....

Kövecsesné Gósi Viktória: Tudatos tanulás - A tanulásmódszertan szerepe a Lifelong Learning során

Gyorsan változó világunkban az élethosszig tartó tanulás alapkövetelmény minden területen. Az élethosszig tartó tanulás egyik nagyon fontos alappillére a tanulás megtanítása, az alapvető tanulásmódszertani ismeretek átadásával, a tanulási, gondolkodási képességek fejlesztésével, a tanulóval kapcsolatos „önismereti felfedezésekkel”, az önszabályozó tanulás kialakításával. Réthy Endréné szerint „Önszabályozó tanulásról akkor beszélhetünk, ha egy személy önmagát motiválja, és a tanulási tevékenységét önállóan, önmagáért felelősen tervezi, strukturálja, vezérli és kontrollálja.” (Réthy Endréné, 2008:63) Ennek kialakításában nemcsak az oktatási folyamat tudatos és differenciált tervezése, szervezése játszik központi szerepet, hanem a tanulás megtanítása, a tanulásmódszertani alapok megteremtése. Mindezek egyre szükségszerűbbek lennének, sajnos azonban nem kapnak kellő hangsúlyt a mai oktatás gyakorlatában. Sajnos a mai napig is érvényesek. A felsőoktatásba bekerülő hallgatók esetében sokszor tapasztaljuk, annak ellenére, hogy számukra a világhálón, az online tanulást elősegítő keretrendszeren, applikációkon keresztül számos forrás, és segítség rendelkezésre áll, valahogy mégsem eredményez hatékonyabb, és örömtelibb tanulást. A tanítóképzésben kiemelt figyelemmel fordulunk a téma iránt, hiszen a leendő tanítóknak fel kell készülni a rájuk bízott gyermekek tanulásának támogatására. Ezt azonban tapasztalataink szerint náluk kell elkezdni, amihez nagyfokú önismeretre is szükség van, illetve olyan technikák, módszerek megismerésére, melyek a saját tanulási tevékenységüket is hatékonyabbá tudják tenni.

Írásomban egy kutatás kezdeti szakaszát szeretném bemutatni. A kutatás célja annak feltérképezése volt, hogy a képzéseinkbe belépő pedagógus hallgatók foglalkoztak-e eddigi tanulmányaik során tanulásmódszertannal, mit gondolnak a tanulásról, leendő pedagógusként a tanításról. Miben látják a tanulás, tanítás hatékonyságát? Milyen előfeltevésekkel rendelkeznek a kérdésben. Mindezeket az online oktatás vonatkozásában is próbálok értelmezni, továbbá olyan jó gyakorlatokat bemutatni, melyek az digitális alkalmazásokon keresztül támogatják a tanulást.

.....

Mészáros Attila: Riemann-Thomann személyiség dimenziók pedagógiai rendszer alkalmazása a felsőoktatásban

A felsőoktatás a személyiségből kiinduló pedagógia emberi megközelítését adja a tanításnak. A XXI. század oktatási körülményei számos helyen megváltoztak. Eltűntek az információ szerzés előtti akadályok, megváltozott és virtualizálódott az oktatási környezet. Ezzel egy időben a „Z” és alfa generációs gyermekek tanulási szokásai is radikálisan megváltoztak. Szükség van olyan új támpontokra egy pedagógusnak, amelyek segítségével a tanulói aktivitást fent tudja tartani ebben a környezetben. Fritz Riemann 1961-ben kifejlesztett egy új személyiség tipológiát. Abból indult ki, hogy minden ember az ellentétes igényeiből létrejönnek a saját félelmei és szorongásai. A Riemann-Thomann modell írja le az egyén szemszögéből azonosítható tipikus viselkedéseket és hatásait. Az iskolai konfliktusok

változatos okokra vezethetők vissza. (Szőke-Milinte, 2004) A Riemann-Thomann modell felsőoktatásban való alkalmazása irányt mutathat ezeknek a helyzeteknek a kezelésében.

.....

Dominek Dalma Lilla, Barnucz Nóra: A digitális pedagógia során alkalmazott flow mérés jelentősége

Az előadás fő célja, hogy javaslatot fogalmazzon meg, merre fejlődhet a digitális pedagógia iránya a pozitív pszichológia segítségével a mai felsőoktatás területén, milyen elemek szükségesek ahhoz, hogy a flow élmény elérhetővé váljon s ezzel megvalósuljon a flow-alapú pedagógiai modell (Dominek 2020, 2021a). A pozitív pszichológia irányzat minden tanulási helyzethez az ember érzelmei által meghatározott viszonyulást tekinti a tanulás kiindulópontjának. A hallgatók minden helyzethez valamilyen érzést, vagy érzelmet társítanak. Ez egy olyan lehetőség mellyel az oktató élhet a tanóráján. A hallgatóktól elvárható az állandó figyelem, az önálló gondolkodás és a kreativitás (Dominek 2021b). Ezen megállapítást megerősítik kutatások, melyek szerint (pl. Dunleavy & Dede 2014; Barnucz 2019; Uricska & Suták 2022) a hallgatók digitális környezetben jól érzik magukat, mert ilyenkor kihívásokkal találkoznak, melyek gondolkodásra, problémamegoldásra és együttműködésre készítetik őket, ezáltal fejlesztve kompetenciáikat és kreativitásukat. A kutatás a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen zajlott, ahol a Rendészettudományi Kar hallgatói digitális készségfejlesztő tréningen vettek részt a 2021/2022-es tanév első félévében. Ezen időszak alatt két alkalommal tartottunk fejlesztő tréninget a hallgatóknak különböző csoportokban, melyek végén a Flow Állapot Kérdőívet kértük kitölteni a hallgatókkal. A digitális kreatív tartalmú oktatás egyik célja, hogy a hallgatók a flow csatornába bekerüljenek és átéljék a flow élményt. Az eredmények elemzésének bemutatásával jó gyakorlat bemutatására törekszünk.

Schaffer Rita: Elsajátítási motiváció, az elsajátítási öröm motívumának megjelenése a hangszeres zeneoktatásban

Bármely korosztállyal foglalkozunk oktatói, nevelői – pedagógiai – munkánk során, alapvető komponensnek tarjuk a tanuláshoz, tanításhoz szükséges motivációt. A motiváció, ill. a motívum rendszer ugyanúgy elengedhetetlenül fontos egy csecsemő tanulási folyamataiban, mint egy egyetemi hallgatónál, vagy szakmát elsajátító embernél. A motiváció, a motiválás jelentősége szintén szükségszerűen megjelenik a napjainkban egyre nagyobb teret hódító, életen át tartó tanulás témájában, folyamatában is.

A pedagógiai folyamatok hatékonysága szempontjából központi kérdés, hogy milyen tényezők működnek, mely faktorok működtethetők eredményesen a tanulás-tanítás területén. A tanulók motiváltsága, motiválhatósága nagyban befolyásolhatja teljesítményüket. Mely tanuló mi által válhat igazán motiválttá személyenként jelentősen eltérő lehet.

A tanítással foglalkozók körében rég óta jelenlévő kérdés, vajon hogyan lehet a tanulók tanulási motivációját folyamatosan ébren tartani, ezáltal eredményességüket fokozni. A magyar szakirodalomban a motiváció, motiválás témájáról többek között Farsang (1993), Réthyné (1995), Ambrus (1995), valamint Nagy (2000a, 2001) munkáiban olvashatunk. A motiváció gyűjtő fogalom. Egyszerre lehet ok, indíttatás, indíték, eredet, ösztönzés, de akár sugallat, inspiráció, ihlet is. A motiváció szintje, tárgya és a motiváció szituációja folytonosan változik, folyamatosan, különböző intenzitású interakcióba kerülhet egymással az adott egyén személyiségén keresztül. (Bakacsi 2010) (Langton és Robbins, 2006)

A hangszeres zenetanuláshoz fűződő motiváltság, motiválhatóság jelentős eltéréseket mutat. A témában a külföldi kutatások több évtizedes múltra tekintenek vissza (Hargreaves és Marshall, 2003; McPherson és Zimmerman, 2002), a hazai szakirodalomban inkább a zenei ismeretek és képességek vizsgálatáról olvashatunk (Turmezeyné, 2007; Janurik, 2010; Dohány, 2013), mint a hangszeres zenetanulás motivációjáról.

Az elsajátítási motiváció (mastery motivation) kifejezéssel White (1959) munkájában találkozhatunk először. Az elsajátítási motiváció olyan pszichológiai mozdítóerő, amely arra ösztönzi az egyént, hogy önállóan, koncentráltan és kitartóan próbálkozzon olyan probléma, feladat megoldásán, készség elsajátításán, ami legalább kismértékben kihívást jelent számára.” (Morgan, Harmon és Maslin-Cole 1990, 319.o idézi Józsa, 2007, 45.o) Az elsajátítási motiváció mérésére jelenleg a DMQ (Dimensions of Mastery Questionnaire) kérdőívet használják a kutatók. Józsa és munkatársai 1999 tavaszán adaptálták a kérdőívet magyar nyelvre. A kérdőív egyik fontos tulajdonsága, hogy a tanárok, szülők, diákok csoportjait egyformán megszólítja. Az elsajátítási motiváció fő összetevőit az értelmi, szociális (felnőttekkel ill. kortársakkal), motoros elsajátítási motívumok, valamint az elsajátítási öröm alkotják. A DMQ kérdőív a felsoroltakon kívül még két alskálát tartalmaz: intellektus és kudarcélelem. (Józsa 2007).

A DMQ kérdőívet, módosított változatban használtam fel kutatásom során. Vizsgálatomban a 9-10 éves ill. a 13-14 éves tanulók hangszeres zeneoktatásban tapasztalt elsajátítási örömét hasonlítottam össze a zenetanáruk, szüleik és saját megítélésük alapján. Feltételeztem, hogy az elsajátítási öröm metakommunikációs jelei az idősebb gyerekeknél csak kismértékben csökkennek a fiatalabbakhoz képest. A kérdőívet részben online (tanárok, szülők), részben papír alapon (diákok) töltötték ki a résztvevők, csoportonként 30 fő. Az eredmények megerősítik feltételezésemet. Viszont, amikor a kérdőív vonatkozó tételeire külön-külön vizsgáltam meg a válaszokat, néhánynál meglepő eltérést tapasztaltam a válaszadók csoportjai között. Ezek okait keresve további kérdések merülhetnek fel.

Győri Krisztina: Feltáró kutatás a felsőoktatási hallgatók virtuális társadalmi tőkéjének vizsgálatára

A társadalmi tőkeelméletek szerint a hallgatók kapcsolatai révén elérhető erőforrások hozzájárulhatnak tanulmányi eredményességükhöz. Az expanzió után kialakult hallgatói közösségben pedig kifejezetten megnőtt a társadalmi tőke szerepe. A technológiai fejlődés hatására radikális

változások mentek végbe mindenhol a felsőoktatásban, amelyet a COVID-19 járvány még inkább fokozott. A karantén következtében a kapcsolattartás a digitális terekbe szorult, s ezzel a társadalmi tőke egy új megközelítése került előtérbe. Interjú (N=7), jelenleg is zajló, kutatásunk célja, hogy feltárjuk a virtuális társadalmi tőke jellemzőit és faktorait a felsőoktatási hallgatók körében, továbbá kérdésünk volt, hogy az online kapcsolatok képesek-e a hagyományos kapcsolatokkal egyenértékű erőforrásokként funkcionálni a hallgatók életében. Kutatásunk alapján feltételezhető, hogy az online kapcsolatok szerves részét képezik a társadalmi tőkének, ám azok gyakran a fizikailag is létező kapcsolatok fenntartását szolgálják. Továbbá megerősíteni látszódik az szakirodalmi tény miszerint az online kapcsolatok abban az esetben nyújthatnak igazi erőforrás a hallgatók számára, ha hagyományos társadalmi tőkéjüket magasabb szintű digitális tőke egészíti ki, ugyanis digitális tőke híján ezek csak kiaknázatlan lehetőségekként vannak jelen a hallgatók életében. Ez alapján kutatásunk későbbiekben nagy mintás kutatások alapjául szolgálhat.

.....

Kocsó Edina: Digitális műhelymunka a hallgatói sikeresség felé a szakmaipedagógus-képzésben

2022-ben tanulástámogató keretrendszert alkalmazni a felsőoktatásban már nem számít kuriózumnak. Fontos szempont azonban, hogy mire és hogyan használjuk azt. Általában a tananyagainkat, előadásaink prezentációs diasorait, a tantárgy avagy kurzus tematikáját, hivatalos alapidokumentumait tesszük elérhetővé. Középhaladóként a beadandó feladatokat itt kérjük leadni, és akár zárthelyi dolgozatokat valósítunk meg feladatsorok, tesztek formájában. A fórum és a chat – mint a digitális írásos kommunikáció ezen csatornáját – és egyéb különleges tevékenységtípusok lehetőségeit még ritkábban aknázzuk ki.

A Dunaújvárosi Egyetemen a Moodle tanulástámogató rendszert használjuk. Ennek a rendszernek a műhelymunka egy tevékenységtípusa a sok közül, melynek kiemelt tulajdonsága, hogy a hallgatók megtekinthetik és értékelhetik egymás munkáját, tehát társértékelést alkalmazhatunk annak minden előnyével és hátrányával. Előadásomban egy 85 fős műhelymunka-tevékenység véghezvitelét, tapasztalatait és eredményeit mutatom be, mely az új, szakoktató alapszakos hallgatóink digitális pedagógusi kompetenciáinak fejlesztését tűzte ki célul. Ennek mentén a tantárgy és a feladat tartalmában igazodik a Pedagógusok Digitális Kompetenciájának Európai Referenciakeretéhez, valamint hangsúlyos módszertani elemként a hallgatói sikeresség támogatását is szeretné elérni egyetemi szocializációjuk, kapcsolathálójuk erősítése által.

Habos Dorottya: A „hibrid” oktatás felé – online és offline pedagógiai kommunikáció

A koronavírus-járvány nemcsak kihívások, hanem lehetőségek elé is állította az általános és középiskola, valamint a felsőoktatás szereplőit. Az online tér sajátosságából fakadóan megszüntette az idő- és térbeli távolságokat a pedagógusok, az oktatók, a szülők és a diákok, hallgatók között. Ezáltal valamennyi szereplő rákényszerült a tudatosabb pedagógiai kommunikációra, hiszen a jakobsoni alapmodellben értelmezett zaj a csatornában megannyi megoldandó helyzetet hívott elő és kreatív megoldásra készítette mind az adót, mind a vevőt, hogy az üzenet ne vesszen el, tartalmilag a lehető legpontosabban érjen célt. Ennek a mikéntje egyelőre kutatási kérdés, azonban az előadásom alapját képező leíró elemzésben az online és offline kommunikáció különbségével bemutatom, milyen lehetőségeket hozott a helyzet, amelyek beépíthetők vagy akár már be is épültek az offline, jelenléti oktatásba.

Lantos Tünde: Az informális tanulás útján szerzett tudás a pedagógus munkájában

A felnőttek tanulásának két legfontosabb színtere a munka és a szabadidő. Ezek azok a területek, melyekben összpontosul a tanulási tevékenységük. A hazai első jelentősebb kutatások egyike Tót (2006) „A munkavégzéshez kapcsolódó informális tanulás” című kutatása. Munkájában az életút-interjúk feltárásával a tanulás főbb mozzanatait igyekezett beazonosítani: kinek-kitől, milyen módon, milyen tudás átadás történik.

Juhász és Forray (2009) OTKA projektje korábbi tanulmányokra alapozva vizsgálta az informális és az autonóm tanulás történetét, emellett törekedtek feltárni az informális tanulás beszámíthatóságának lehetőségét. Szabó Katalin (2008) rámutat arra, hogy az aktív munkavállalók számára szinte már elválaszthatatlan a munka és a tanulás folyamata. Az informális tanulás a mindennapi élet velejárója, nem feltétlenül tudatos tanulás, és gyakran az egyén sem ismeri fel tudásának, készségeinek bővülését (Európai Bizottság, 2000).

Az itt bemutatandó kutatásban a munkahelyi informális tanulás jelentőségét vizsgálom a pedagógusok szakmai fejlődése kapcsán.

Céлом annak feltárása, hogy milyen a munkahelyi informális tanulásról és a tanulástámogatás eszközeinek hatékonyságáról alkotott képe a kezdő és a többéve pályán lévő pedagógusoknak, milyen lehetőségek adóttak az informális tanulás megvalósítására, milyen támogatással bír a szervezet részéről és mennyire élnek a pedagógusok ezzel a tanulási formával. Szívesen és aktívan vesznek-e részt a pedagógusok a tudásmegosztásban és hatékonyan tartják-e a tapasztalatok megosztásán alapuló tanulási lehetőségeket? A kezdő vagy a több éves szakmai gyakorlattal rendelkező pedagógus tartja hatékonyabbnak az informális tanulást a munkája során?

A kutatásból kiderül, hogy a munkahelyi informális tanulás egyaránt fontos a pályakezdők és a több éves gyakorlattal, tapasztalattal rendelkező pedagógusok szakmai fejlődésében is. Fontos és nagy felelősséget tulajdonítanak a pályakezdők esetében az idősebb kollégáktól való tapasztalatok megismerésére, a pályakezdők segítésére. A megkérdezettek munkájuk során számos tanulástámogatási platformokat, eszközöket használnak. A kérdés feltevésének pillanatában a COVID-pandémia idején mindennapivá váló online érintkezési formák a tanulás különböző formáiba is beszivárogtak. Az eredményekben visszaköszön a digitális oktatásra való átállás hatása. A kapott válaszokból megtudtuk, hogy azok a pedagógusok, akik hatékonyan tartják a személyes tapasztalatok megosztásán és feldolgozásán alapuló tanulási lehetőségeket, számukra a tudásátadás is munkájuk alapvető része. A munkahelyi informális tanulás a pályakezdő és a többéves szakmai tapasztalattal rendelkező pedagógus kollégák munkájában is jelentőséggel bír.

A kutatás módszere az írásbeli kikérdezés, kérdőíves adatfelvétellel. A minta nagysága, N=113. A kutatás eredménye feltárja, hogy az informális munkahelyi tanulás ugyanolyan jelentőségű a pedagógusok szakmai fejlődése érdekében, mint a formális és nem formális tanulási módok. A téma vizsgálatát fontosnak tartom és a jövőre nézve nagyobb figyelmet kellene, hogy kapjon a korábban megszerzett ismeretek, a munkatapasztalatok elismerése, elfogadása. A pedagógusok körében is.

.....

Cserné Pekkel Márta: Pedagógusok a komprehzív iskolában

Finnországban a második világháborút követően az oktatás romokban hevert. Ebben az ingtag időszakban merült fel az igény a társadalomban, hogy mindenkinek egyforma esélye legyen a tanulásra. 1972-ben megszületett az új komprehzív iskolatípus. Némi változtatással, de a mai napig hatályban van ez a típusú oktatási rendszer, mely a finn oktatást alapjaiban határozza meg (Shalberg, 2013).

Nem követték más országok jól bevált standardjait, nem féltek új utat bejárni, és ez a folyamatos megújulásra való törekvés a mai napig jellemző (Baranyi-Nagy, 2020).

A sikeres finn oktatásnak több összetevője van. Az egyik tényező, hogy a tanári szakma egy olyan megbecsült hivatás, mint az orvos, jogász vagy építész, amit csak a legkiválóbb tanulóknak van módjuk folytatni. Ez megmutatkozik a pedagógus-képzésben is: egy hosszú kiválasztási-és képzési folyamat végén a legalkalmasabbak válnak pedagógussá.

A finnek arra fektették a fő hangsúlyt, hogy a pedagógusok szerepe nem csak a tananyag átadására korlátozódjon, hanem a diákok azon képességeit is fejlesszék, amelyekkel alkalmazkodni tudnak a folyamatosan változó világhoz és az élethosszig tartó tanulás kompetenciáját is elsajátítsák (Kálmán, 2001).

Az eredményes finn oktatás másik fontos eleme az, hogy a rendszer a méltányosság és az egyenlőség elvére épül (Shalberg, 2013).

De mit is jelent ez? Nincsen egységesen központilag betartatott szigorú tanmenet, minden gyermek a saját fejlődési üteme szerint haladhat a tanulási folyamat során, nincs évisméltés (céljuk, a hiányosságok felszámolása), minden iskola hasonló színvonalú, hiszen valamennyi iskola egyenlő finanszírozási rendszer szerint részesül a támogatásból, ezáltal az intézmények is egyforma felszereltségűek, színvonalukban sincs szignifikáns különbség (Zakar, 2015).

Az előadásban a komprehzív iskola főbb jellemzői kerülnek bemutatásra a sikeres finn oktatáson keresztül.

.....

Csikósné Maczó Edit: A kapunyitási pánik jelenségének vizsgálata egyetemista fiatalok körében

A 21. században egy új, a serdülőkort már elhagyó, de felnőttnek még nem definiálható életszakasz jelent meg, melyet „kitolódott serdülőkor”-ként nevezett meg a szakirodalom (Arnett, 2000). A szülői házhoz még kötődő, de az önálló felfedezésekre is nyitott átmeneti állapothoz számos olyan bizonytalan érzés kapcsolódik, amelyet „quarterlife crisis”-ként, azaz „kapunyitási pánik”-ként vagy „pályakezdési krízis”-ként definiálva kezdtek el vizsgálni kutatók (Robbins-Wilner, 2001; Vida, 2011). Az elnevezés azokra a kihívásokkal járó tényezőkre utal, ami a pályakezdés előtt álló fiatalokat leginkább érinti: a túl sok lehetőség kiszámíthatatlansága, az identitással és karrierválasztással kapcsolatos kérdések, a stabil érzelmi kapcsolatok iránti igény (Leist Balogh – Jámbori, 2016). Ez különösen a fiatal értelmiségieket foglalkoztatja, ezért a felsőoktatási intézményeknek megnő a felelősségük abban, milyen tartalmi elemekkel tudnak hozzájárulni a bizonytalansági tényezők csökkentéséhez.

Az országos, online kérdőíves kutatás célcsoportja a 20 év feletti, felsőoktatásban tanuló fiatalok voltak. Azt feltételeztük, hogy erősebb a kapunyitási pánik azoknál, akik alacsonyabb tanulmányi eredményekkel, rosszabb anyagi helyzettel és kevesebb baráti kapcsolattal rendelkeznek. Emellett vélelmeztük azt is, hogy a világválság negatívan befolyásolta a jövőbeli terveket, ami az életkezdési szorongást szintén fokozta. A leíró és összehasonlító statisztikai elemzések ez utóbbi állításunkat cáfolták, de a sikeres karrierrel és boldogulással kapcsolatos válaszok igazolták a kitöltők nagyfokú bizonytalanságát. Az eredmények iránymutatásként szolgálhatnak a felsőoktatási intézményeknek abban a tekintetben, hogy milyen célzott szolgáltatásokkal (pl. pályaorientáció, karrier coaching) segíthetik a hallgatók sikeres életpályakezdését.

Miháldinecz Edit: Az Európai Unió Tanácsának állásfoglalása az oktatás és képzés terén az európai oktatási térség létrehozása érdekében és azon túlmutatóan folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről (2021–2030). A kihívások, amelyekkel szemben állunk

A jövőnk formáló tudományos, technikai, gazdasági, társadalmi erők és folyamatok összekapcsolódnak az oktatási rendszerek átalakulásával. A 21. században meghatározó tényezővé vált az oktatás, egyre nagyobb hangsúly tevődik az oktatáspolitikára. Kiemelendő probléma, hogy az oktatás, képzés tartalmi és szervezeti fejlődése lassan igazodik a gyorsan változó társadalmi és gazdasági igényekhez, továbbá az egész életen át tartó tanulás követelményeihez.

Nyíri-Nagy József: Surviving in class - The social status of LGBTQI teenagers in peer communities

Előadásom elsősorban az LMBTQI tinédzserek és osztálytársaik (13 és 14 év közöttiek) attitűdjeire fókuszál. Online felmérést végeztem velük, hogy a zaklatással, bántalmazással, LMBTQI közösséggel és támogató önerővel kapcsolatos tapasztalataikról szerezhessek információkat.

Számos elmélet létezik az oktatásról. Az iskolák célja, hogy a társadalom értékeinek és felhalmozott ismereteinek átadásával előmozdítsák diákjaik szellemi, erkölcsi, kulturális, mentális, fizikai fejlődését. Másik céljuk, hogy felkészítsék a diákokat a felnőttkorra, hogy hasznos, felelősségteljes és elégedett polgárokká váljanak.

Sajnos, az LMBTQI-hallgatókat szándékosan kizárják, vagy szexuális irányultságuk miatt pletykák vagy internetes zaklatás célpontjaivá teszik a kortársak. Valójában, megpróbálnak túlélni ahelyett, hogy a bántalmazás eseteit jelentenék a tanári karnak vagy a családtagoknak. Ráadásul a legutóbbi felmérések többsége azt állította, hogy a súlyosabb áldozattá válás az alacsonyabb tanulmányi eredményekkel korrelál.

Kutatási eredményeim bemutatják az osztálytársak hozzáállásának változását, és a támogató barátok fontosságát, a diákok iskolai jólétével kapcsolatban.

Kik a felelősök pontosan az iskolai helyzetért? Melyek a résztvevők előítéletei és sztereotípiái? Hogyan változtathatja meg a következő generáció, telefonos alkalmazásaik, a közösségi média és az LMBTQI-tanulók a többségi társadalom értékítéletét? Hogyan befolyásolja az LMBTQI gyermek jelenléte a közösséget a szociometriai vizsgálatok tükrében?

Mi számít jobban? A tanárok hozzáállása, a családi szocializáció, nem, életkor, lakóhely? Nem beszélhetünk e fontos helyzetkép felmérése nélkül a gyermekek esélyegyenlőségéről, vagy jogairól. Nem feledhetjük, hogy az oktatás valódi célja egy ép elme ép testben való kialakítása, ahogy Arisztotelész mondta.

Bognár Mária: Hogyan befolyásolja a törvénykezés a felnőttképzők működését?

Kutatásomat a felnőttképzés terén végzem az országos mutatókban alulmaradt Somogy megyében, ahol magas a kulcskompetenciahiányos és alacsony a szakmai végzettséggel rendelkező felnőttek száma. A munkaerőpiacra való hatékony és gyors felkészítést a kistéleplési szintre decentralizált, élményszerű oktatási módszert alkalmazó felnőttképzésben látom, melynek megvalósulásához szükséges a felnőttképző intézmények és a települések közötti megfelelő kapcsolat kialakítása. Szükséges feltárni a felnőttképző intézmények gyakorlatait, tendenciáit, a működést befolyásoló tényezőket, a felnőttképzési törvények gyakori módosításának hatásait, valamint meg kell nyerni a települések közművelődési intézményeinek - mint lehetséges felnőttképzési helyszínek - szakembereit az aktivitásra. Mindezt hogyan lehetne elérni? Melyek azok a tényezők, amelyek hátráltatják a megfelelő együttműködést? Hogyan, mily módon nehezíti a törvénykezés a felnőttképzők munkáját és ezáltal miért hátráltatják a felnőttek több irányú kompetenciafejlesztését? Milyen problémák kiküszöbölését vélnek jónak a felnőttképzők és milyen törvénymódosításokat találnak szükségesnek a törvényhozók? Ezen kérdések megválaszolására és a lehetséges megoldások felvázolására igyekszem az előadás során.

Lantai Nikolett: Útban a tanuló városok felé

A kutatás arra keresi a választ, hogy Magyarországon Pécs és Kaposvár után válhat-e Vácból is tanuló város? A projekt első lépései:

- a pécsi modell alapján összeállított kérdőíves felmérés általános
- érdekelt felekkel rögzített strukturálatlan interjúk elkészítése

A kérdőíves vizsgálat körüljárja:

- Van-e a lakosság részéről nyitottság a felnőttképzésekre?
- Milyen témákat tartanának legérdekesebbnek?
- Milyen formában vennék szívesen igénybe a képzéseket?
- Van-e az idősebb korosztály részéről nyitottság nekik szóló, szenior képzésekre?
- Milyen témák lennének számukra a legrelevánsabbak?
- Milyen formában vennék ezeket igénybe?

Az interjúalanyokkal a már működő, és a még hiányzó elemek felméréséből született eredményeket ismertetem. Felfedezzük az összképből kirajzolódó igények és a nemzetközi irányvonalak összecsengéseit, párhuzamait. Fókuszba kerül az egyes kulcskompetenciák fejlesztésének szükségessége. Valamint az idősök tekintetében felhívja a figyelmet arra, hogy a világ aktuális kihívásaira reflektálni kell.

.....